

(POCS 2021) Informe de les actuacions realitzades i dels resultats obtinguts

Informe de les actuacions realitzades i dels resultats obtinguts

Coordinació:

Jacobo Mendioroz, Ana Martínez, Conchita Izquierdo, Manuel Valdivia i Gemma Rosell.
Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Agència de Salut Pública de Catalunya.

Autors:

Ana Martínez, Conchita Izquierdo, Manuel Valdivia, Gemma Rosell i Jacobo Mendioroz (ASPCAT), Daniel Vilar, Sergi Albors (CatSalut), Jaume López, Montserrat Font (CECAT, Departament d'Interior), Montse Aran, Santi Segalà (SMC), Marta Oset, Elena Juanola (Institut Català de Seguretat i Salut Laboral), Angel Sandoval (Direcció General de Protecció Social), Nuria Torres (SEM), Aina Estarellas (IMLCFC), Sara Goset, Julia de Miguel (Creu Roja), Mercè Estrem (Unió Catalana d'Hospitals), Maribel Pleguezuelos (FMC).

Organismes participants:

Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT)
Servei Català de la Salut (CatSalut)
Departament d'Interior
Departament de Treball, Afers Socials i Famílies
Servei Meteorològic de Catalunya (SMC)
Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM)
Institut Català de la Salut (ICS)
Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB)
Associació Catalana de Municipis i Comarques (ACMC)
Federació de Municipis de Catalunya (FMC)
Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya (CCFC)
Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya (IMLCFC)
Consorti de Salut i Social de Catalunya (CSC)
Unió Catalana d'Hospitals
Consorti de Serveis Socials de Barcelona (CSSBcn)
Creu Roja
Xarxa de Vigilància Epidemiològica de Catalunya

Agraïments: a tots els organismes participants i a totes aquelles persones implicades que fan possible el desenvolupament del POCS.

Alguns drets reservats

© 2022, Generalitat de Catalunya. Departament de Salut.

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional.

La llicència es pot consultar a la [pàgina web de Creative Commons](#)

Assessorament lingüístic:

Servei de Planificació Lingüística del Departament de Salut

URL: [Actuacions POCS 2021](#)

Sumari

1	Introducció	5
2	Activitats realitzades durant l'estiu de 2021	7
2.1	En relació amb l'objectiu 1	7
2.2	Dades de les defuncions funeràries associades a la temperatura en els deu municipis monitorats	7
2.2.1	Dades de les defuncions judicials (Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya)	10
2.2.2	Dades dels quatre hospitals sentinella	11
2.2.3	Activació de la fase 2 d'alerta	14
2.2.4	Valoració de l'activitat assistencial a Catalunya	30
2.3	En relació amb l'objectiu 2	37
2.3.1	Actuacions realitzades pel SEM - 061Cat Salut Respon.....	37
2.3.2	Actuacions realitzades per la Creu Roja.....	38
2.3.3	Actuacions realitzades pel Departament d'Interior	40
2.3.4	Actuacions realitzades pel Departament d' Empresa i Treball	41
2.3.5	Actuacions realitzades per l'Associació Catalana de Municipis i Comarques (ACM)	47
2.3.6	Actuacions realitzades per la Federació de Municipis de Catalunya (FMC)	47
2.3.7	Actuacions realitzades pel Consorci de Salut i Social de Catalunya	48
2.3.8	Actuacions realitzades per la Unió Catalana d'Hospitals	48
2.3.9	Actuacions realitzades pel Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya.....	48
3	Conclusions	49
4	Annexos	54
	Annex 1	54
	Annex 2.....	55
	Annex 3.....	56
	Annex 4.....	57

1 Introducció

L'any 2004, el Departament de Salut va posar en marxa per primera vegada el Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS). Es tracta d'un pla interdepartamental i multidisciplinari, en el qual participen, a més de l'esmentat departament, el Departament d'Interior, el Servei Meteorològic de Catalunya (SMC), el Departament d'Empresa i Treball, el Pla nacional d'urgències de Catalunya (PLANUC), el Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM), l'Institut Català de la Salut (ICS), l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), els Serveis Personals de Barcelona, l'Associació Catalana de Municipis i Comarques (ACMC), la Federació de Municipis de Catalunya (FMC), el Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya (CCFC), l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya (IMLCFC), el Consorci de Salut i Social de Catalunya, la Unió Catalana d'Hospitals, el Consorci de Serveis Socials de Barcelona (CSSBcn) i la Creu Roja.

Els objectius del POCS 2021 han estat els següents:

1. Predir amb la màxima anticipació que permetin els mitjans tècnics les possibles situacions meteorològiques de risc (de l'1 de juny al 30 de setembre).
2. Minimitzar els efectes negatius de les onades de calor sobre la salut de la població de Catalunya i, especialment, dels grups més vulnerables: gent gran (sobretot els més grans de 75 anys), nadons, persones amb discapacitats físiques o psíquiques que tinguin limitada la seva autocura, persones amb malalties cròniques, persones fràgils que viuen soles, persones amb condicions socials precàries, pacients que prenen medicacions que actuen sobre el sistema nerviós central, persones que realitzen una activitat física intensa o aquelles que han de romandre a l'aire lliure o hi han de fer activitat física (incloses les activitats laborals), entre d'altres.

3. Coordinar les mesures i els recursos existents a Catalunya per fer front a les possibles onades de calor.

La coordinació del POCS la fan l'Agència de Salut Pública de Catalunya i el Servei Català de la Salut. Es coordinen els organismes i departaments següents: Servei Meteorològic de Catalunya (SMC), Departament d'Interior, Pla nacional d'urgències de Catalunya (PLANUC), Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM)- 061CatSalut Respon, Departament d'Empresa i Treball, Departament de Drets Socials, Serveis Personals de Barcelona, Associació Catalana de Municipis i Comarques, Federació de Municipis de Catalunya, Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya, Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya, Consorci de Salut i Social de Catalunya, Unió Catalana d'Hospitals, Consorci de Serveis Socials de Barcelona i Creu Roja.

Les activitats que es duen a terme per aconseguir la coordinació de mesures per fer front a possibles onades de calor són fonamentalment les següents:

- Revisió del Pla i posada a punt.
- Reunió prèvia al començament de la temporada d'aplicació del POCS per tal de posar en marxa els mecanismes de vigilància, de comunicació i d'alerta necessaris dins del Pla. En aquesta reunió també s'avalua la temporada anterior.
- Reunions, en cas necessari, entre els diferents organismes i departaments participants per tal de portar a terme els objectius 1 i 2.

2 Activitats realitzades durant l'estiu de 2021

2.1 En relació amb l'objectiu 1

2.2 Dades de les defuncions funeràries associades a la temperatura en els deu municipis monitorats

A partir del dia 1 de juny es van recollir les temperatures diàries i les previsions de deu ciutats de Catalunya: Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Manresa, Mataró, Santa Coloma de Gramenet, Sabadell, Terrassa, Girona, Lleida i Tarragona.

També es va fer un monitoratge diari de les defuncions segons dades proporcionades per les funeràries dels mateixos deu municipis, tal com s'estableix en la fase d'actuació 0 del POCS.

A partir del dia 15 de juny la Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública (SGVRESP) de l'ASPCAT va fer divulgació setmanal qualitativa de les dades de temperatures i defuncions, tal com s'estableix en la fase d'actuació 1 del POCS. La fase 1 de vigilància diària i divulgació setmanal de la valoració qualitativa de les dades de temperatures i defuncions es va mantenir activa fins al dia 31 d'agost. Durant el mes de setembre es va continuar fent el seguiment diari de les dades de temperatures i defuncions.

A les **figures 1-4** s'observa la distribució de les defuncions i temperatures màximes i mínimes als deu municipis de Catalunya durant els anys 2020 i 2021 als mesos de juny, juliol, agost i setembre.

Figura 1: Indicadors del mes de juny. Font de dades: SMC i serveis funeraris dels municipis monitorats

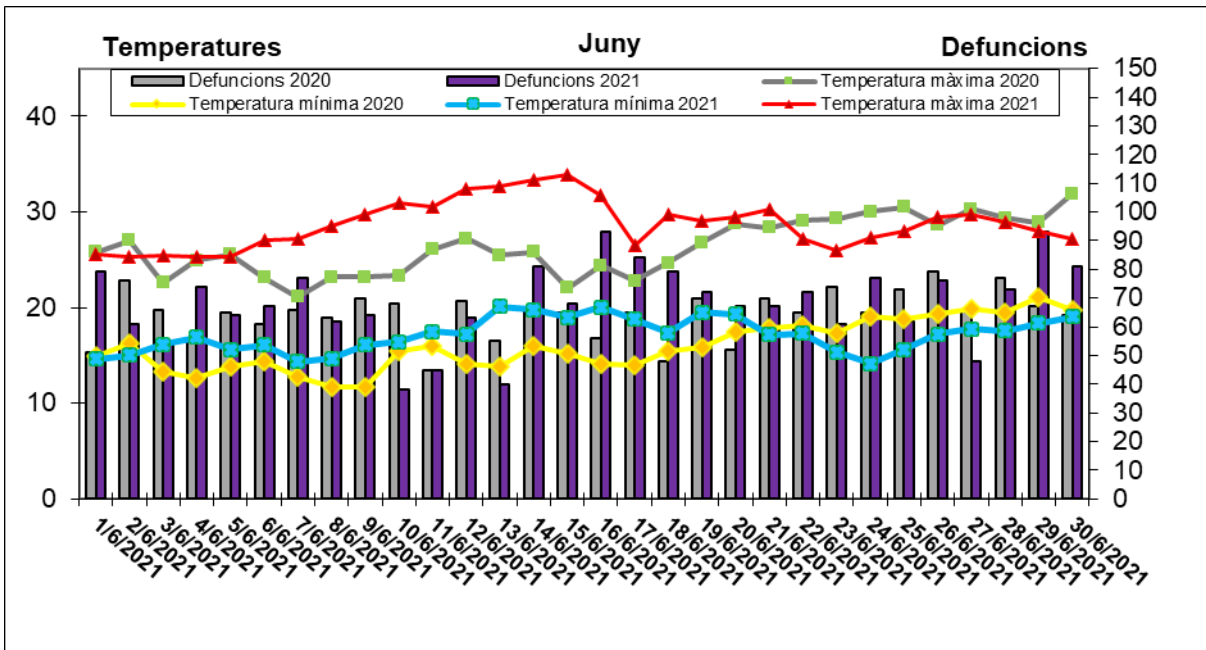

Figura 2: Indicadors del mes de juliol. Font de dades: SMC i serveis funeraris dels municipis monitorats

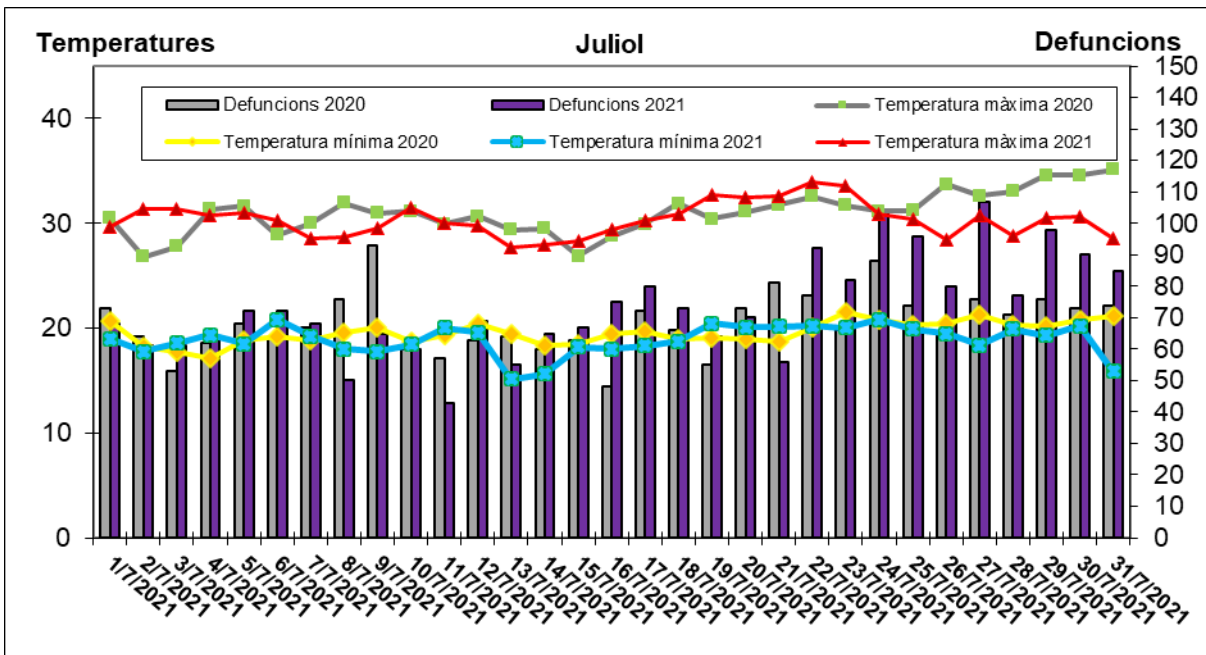

Figura 3: Indicadors del mes d'agost. Font de dades: SMC i serveis funeraris dels municipis monitorats

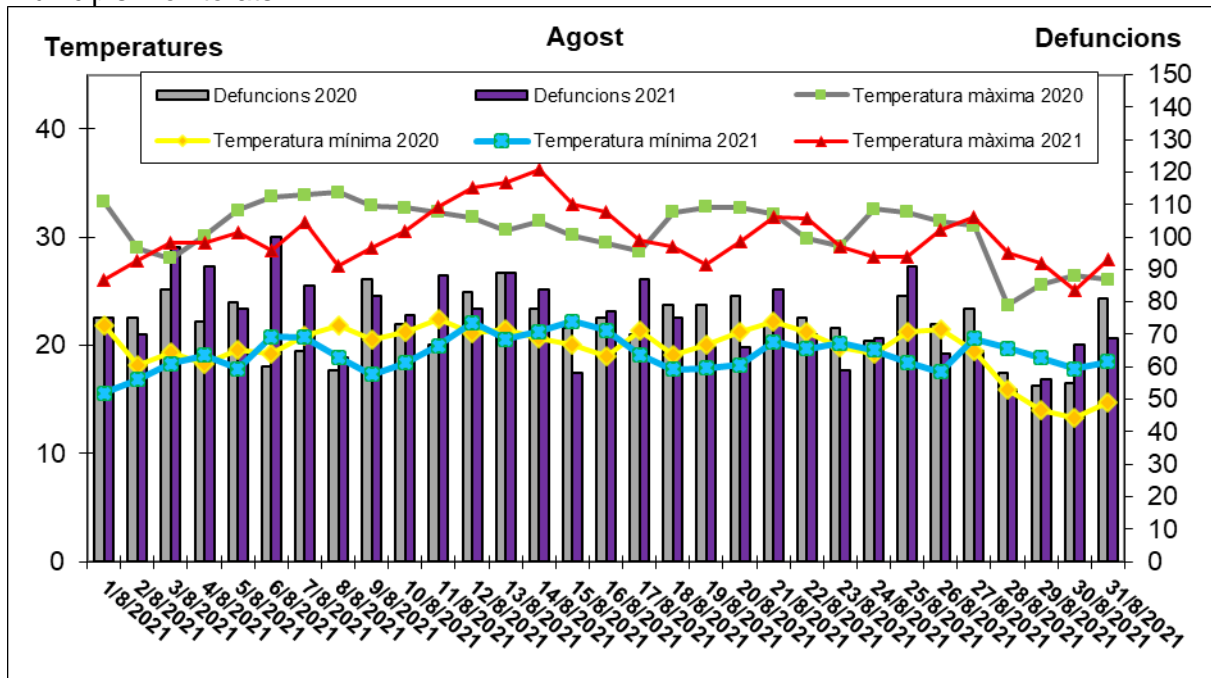
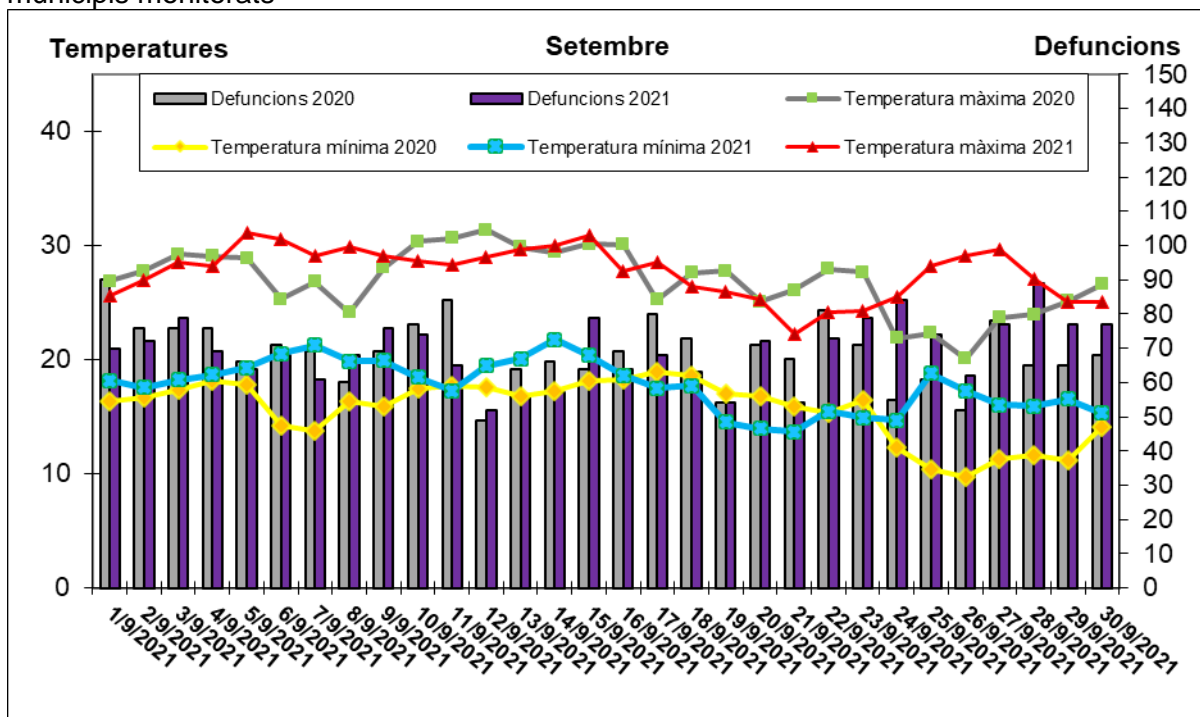

Figura 4: Indicadors del mes de setembre. Font de dades: SMC i serveis funeraris dels municipis monitorats

Valoració de les defuncions setmanals el 2020 respecte de l'any 2021

Als gràfics anteriors (figures 1-4) s'observen les defuncions diàries registrades en els deu municipis monitorats, segons les dades funeràries, i la mitjana de les temperatures diàries màxima i mínima diàries.

Durant l'estiu de 2021, segon any marcat per la pandèmia, només en el període del 26 de juliol a l'1 d'agost s'ha observat una diferència estadísticament significativa superior en el nombre de defuncions funeràries diàries (mitjana = 87,4) en comparació amb el del mateix període de l'any anterior (mitjana = 72,9). Possiblement aquestes diferències tinguin relació amb l'augment de mortalitat derivat de la 5ª onada de la pandèmia de COVID-19. Durant la resta del període d'estiu no s'ha observat una diferència significativa en el nombre de defuncions diàries respecte del mateix període de l'any.

2.2.1 Dades de les defuncions judicials (Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya)

Durant aquest període, l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya (IMLCFC) va dur a terme l'estudi de les morts judicials.

El 16 de juliol, l'IMLCFC va notificar **una defunció** per possible cop de calor que havia tingut lloc el dia 09/07/2021. Es tractava d'un home de 69 anys que va patir el cop de calor a l'exterior, a la via pública. Feia 2 dies que no anava a casa, amb possible malaltia psiquiàtrica. El pacient va ser traslladat a l'Hospital Residència Sant Camil on va ser èxitus després de presentar un quadre d'intoxicació alcohòlica, coagulopatia i insuficiència renal aguda. El municipi on es va donar el cop de calor va ser Sant Pere de Ribes.

L'any 2021 es va notificar un cop de calor als Serveis de Vigilància Epidemiològica de Catalunya.

2.2.2 Dades dels quatre hospitals sentinella

També es van registrar diàriament, a partir del dia 1 de juny, les dades d'activitat hospitalària dels quatre grans hospitals de Barcelona (Hospital Universitari Vall d'Hebron, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, Hospital Clínic i Hospital del Mar).

Per tal de seguir l'evolució de l'activitat assistencial de forma més exhaustiva, diàriament es monitoren les xifres d'activitat, d'urgències ateses i ingressades, i mortalitat hospitalària dels quatre centres. El comportament d'aquestes dades ens és útil com a referència i alerta de les variacions importants que es van esdevenint, encara que els resultats no siguin estrictament extrapolables a la globalitat de Catalunya.

A continuació figuren els gràfics que es van elaborar per fer-ne el seguiment. El seguiment de dades diàries d'aquests **quatre hospitals sentinella** fan referència als mesos de juny, juliol, agost i setembre:

La font de la qual procedeixen totes les dades és de l'aplicació informàtica del Pla nacional d'urgències de Catalunya (PLANUC).

Figures 5-8: Distribució d'èxits, urgències ateses i urgències ingressades als quatre hospitals sentinella. Anys 2020-2021. Mesos de juny, juliol, agost i setembre. Font: Pla nacional d'urgències de Catalunya (PLANUC)

Figura 5: Indicadors del mes de juny, 2020-21

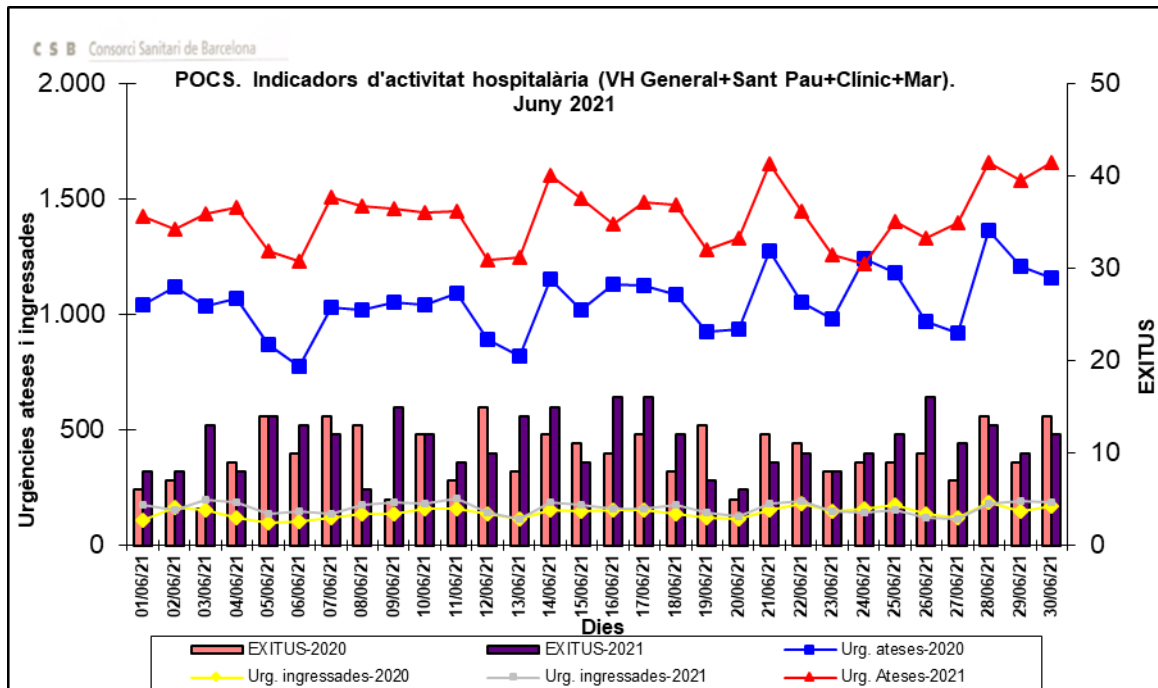

Figura 6: Indicadors del mes de juliol, 2020-21

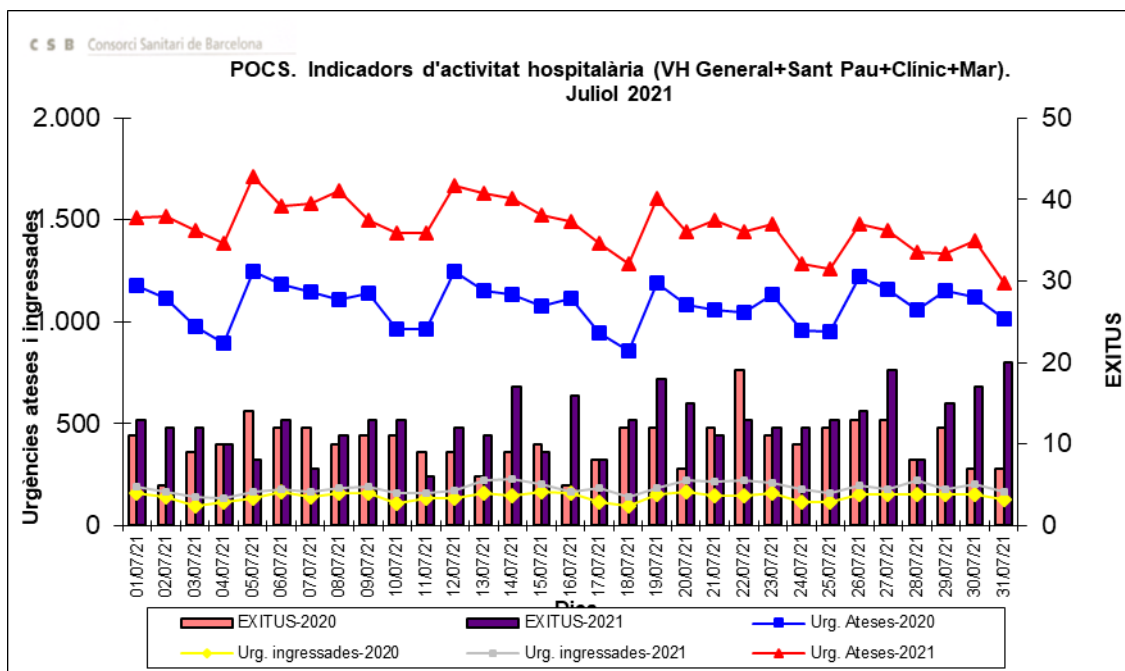

Figura 7: Indicadors del mes d'agost, 2020-21

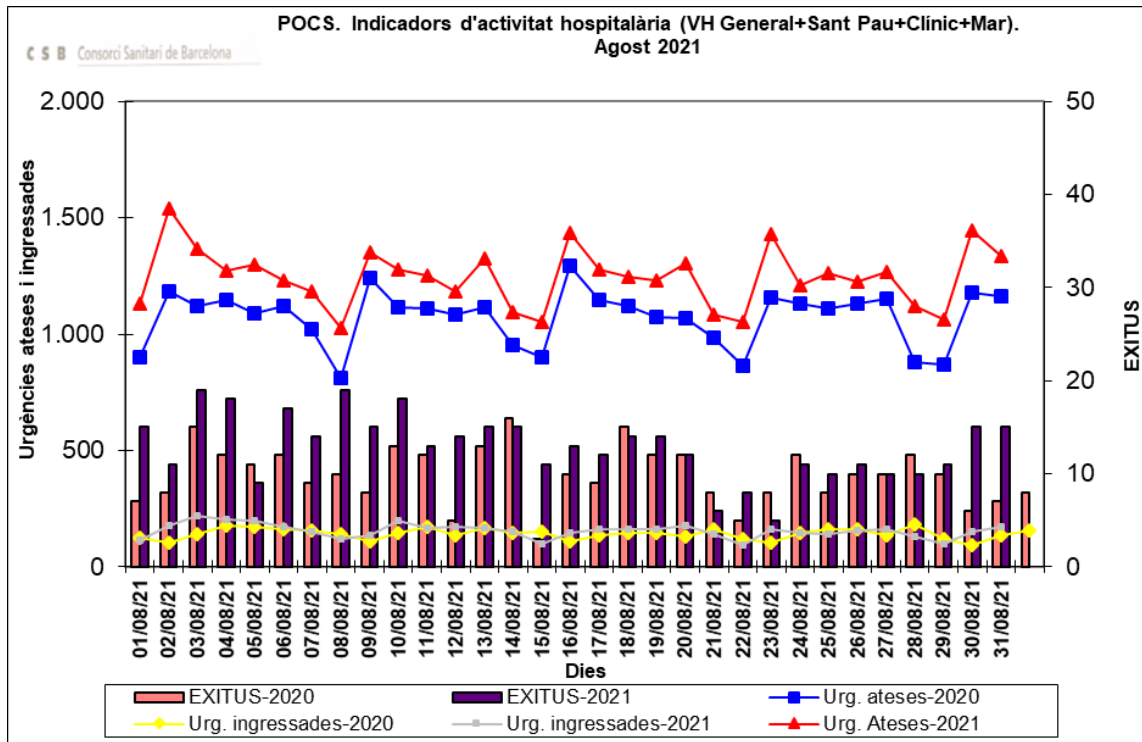
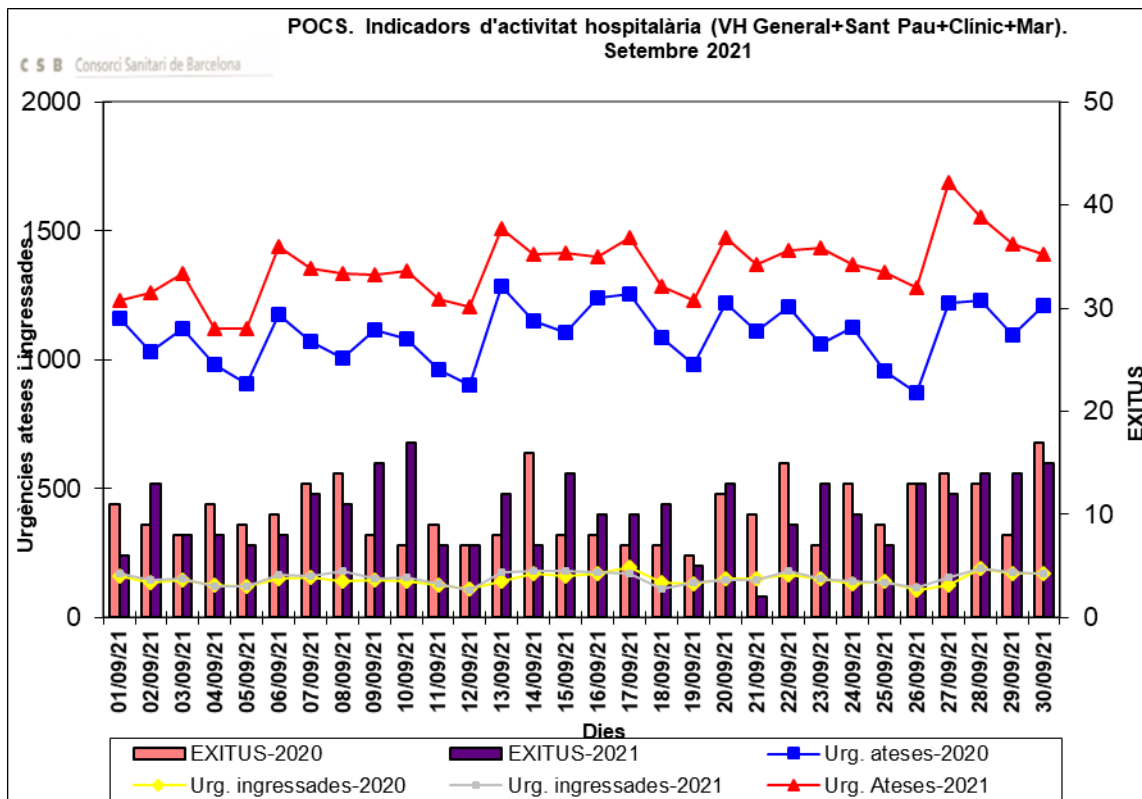

Figura 8: Indicadors del mes de setembre, 2020-21

Valoració de les dades hospitalàries setmanals de 2021 respecte de 2020

Quant a les **dades hospitalàries**, que es van analitzar des del 4 de juny al 5 de setembre, es va trobar en la major part de les setmanes un augment estadísticament significatiu en les urgències ateses el 2021 en relació amb les corresponents setmanes de 2020. Només en les setmanes compreses entre el 9 i el 29 d'agost l'augment no va ser significatiu.

2.2.3 Activació de la fase 2 d'alerta

l) Avisos de temperatura màxima extrema i d'onada de calor

L'estiu de 2021, el Servei Meteorològic de Catalunya va emetre cinc avisos de calor: un d'onada de calor i quatre de temperatura màxima extrema::

Juny

Al juny de 2021, el SMC va emetre:

1 avís de TME el 13 de juny per al 14 de juny (figura 9)

Figura 9. Avís de temperatura màxima extrema per al 14 de juny

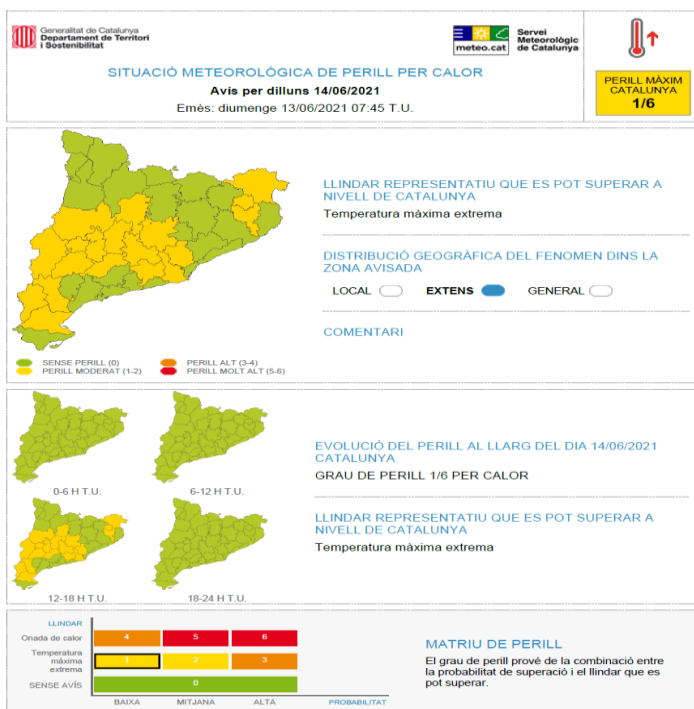

Figura 10. Finalització de l'episodi de calor de dilluns 14 de juny

Juliol

Al mes de juliol de 2021 va haver-hi **3 avisos de TME**

- Avís de TME el 3 de juliol per al dia 4 de juliol (figura 11)
Dia 4 de juliol finalització de l'episodi de calor (figura 12)
- Avís de TME el 9 de juliol per al dies 10 i 11 de juliol (figures 13 i 14)
Dia 11 de juliol finalització de l'episodi de calor (figura 15)
- Avís de TME el 21 de juliol per al dia 22 de juliol, s'amplia per al 23 (figures 16 i 17)
Dia 23 de juliol finalització de l'episodi de calor (figura 18)

Figura 11: Avis de temperatura màxima extrema per al 4 de juliol de 2021

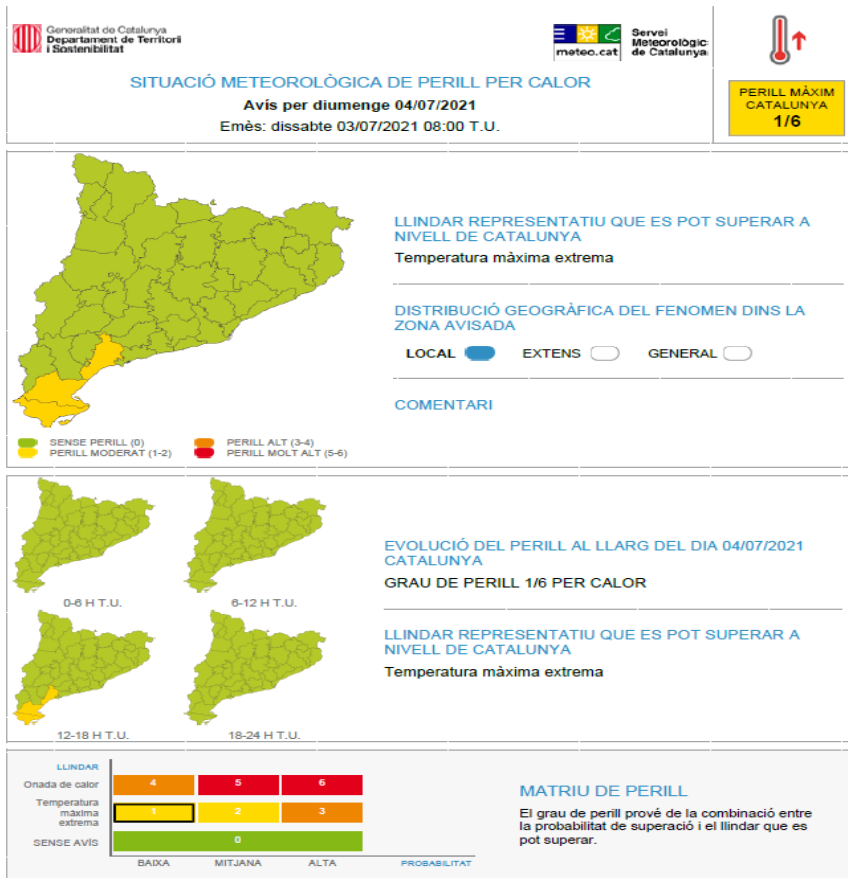

Figura 12. Finalització de l'episodi de calor de diumenge 4 de juliol

Figura 13. Avis de temperatura màxima extrema per al 10 de juliol de 2021

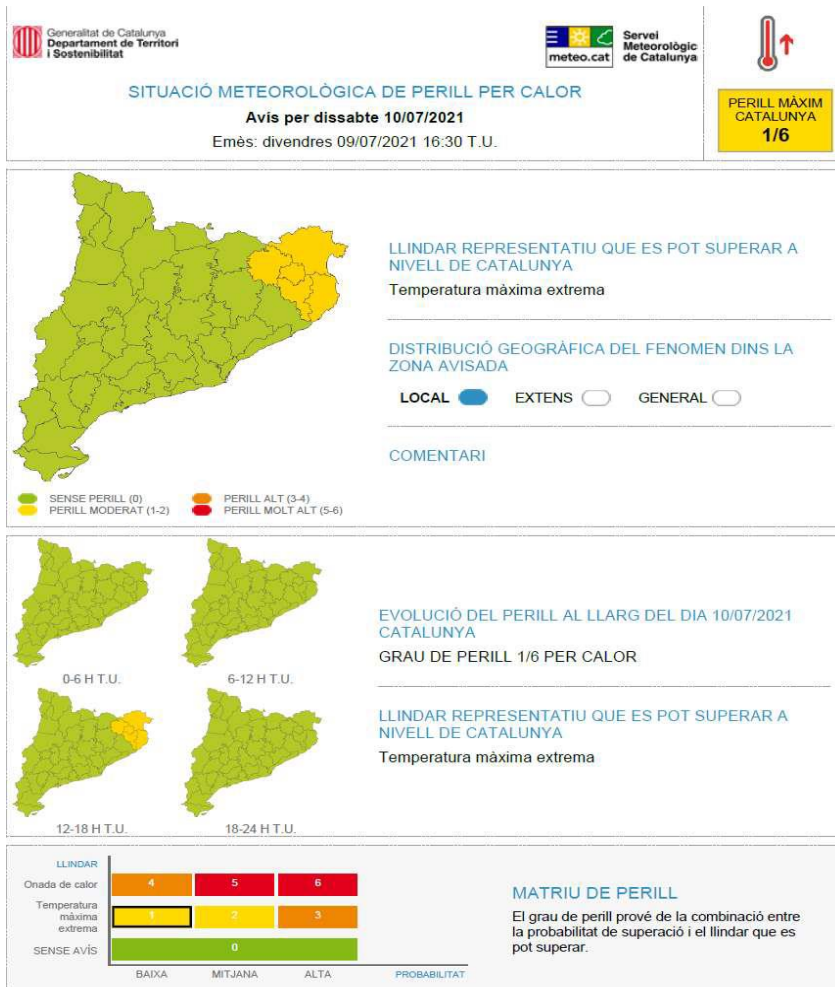

Figura 14. Avis de temperatura màxima extrema per al dia 11 de juliol

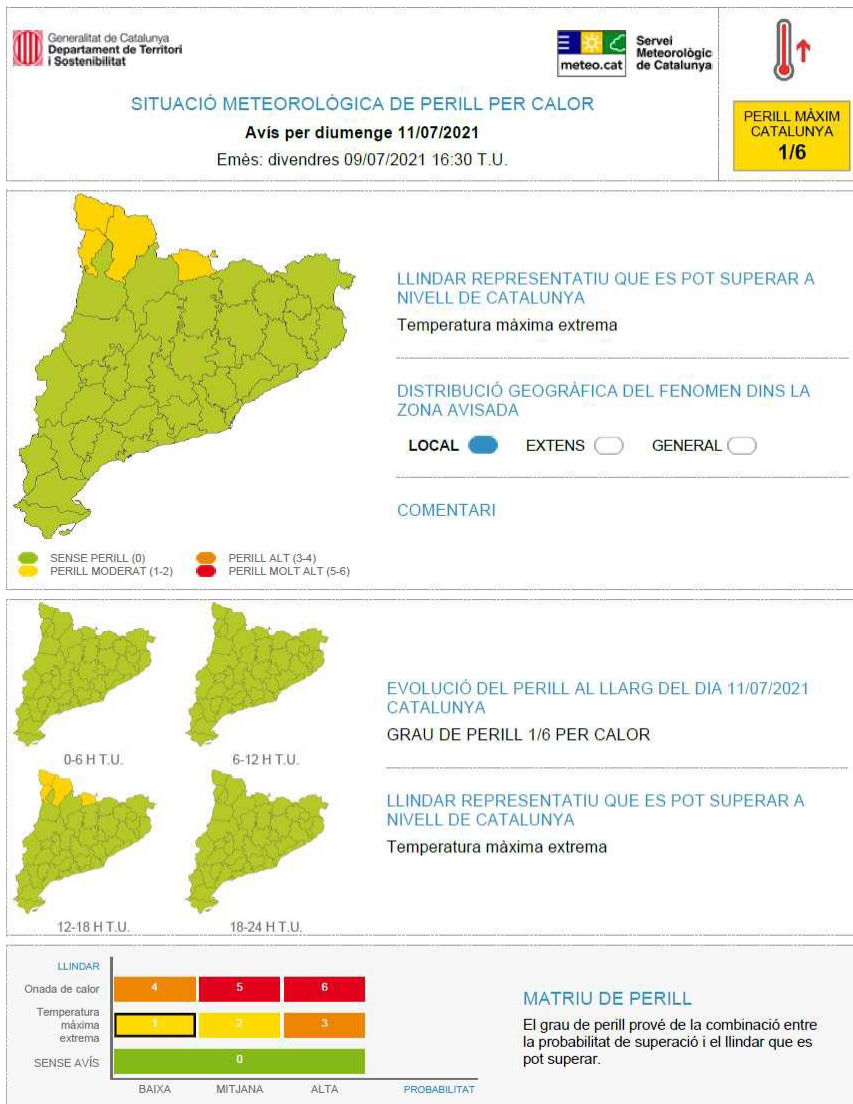

Figura 15: Finalització de l'episodi de calor iniciat el dia 10 de juliol

Figura 16. Avís de temperatura màxima extrema emès per al dijous 22 de juliol

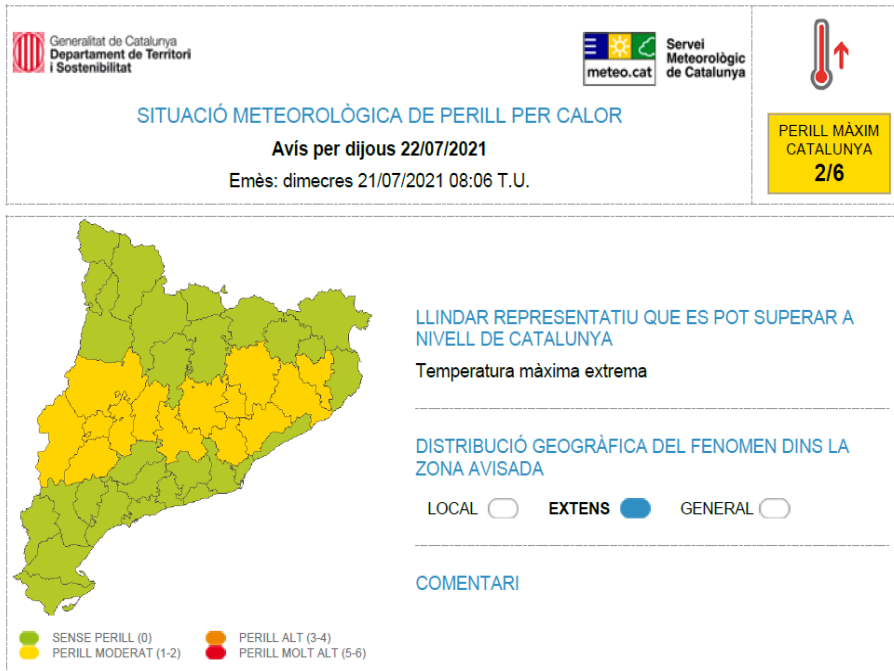

Figura 17. Avís de temperatura màxima extrema per al divendres 23 de juliol

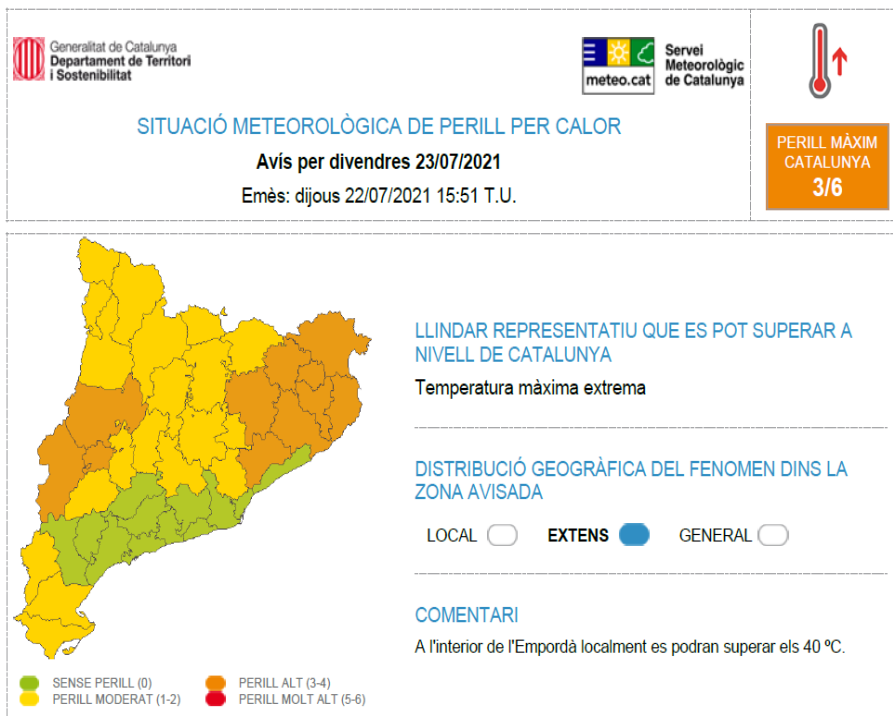

Figura 18. Finalització de l'episodi de calor iniciat dijous 22 de juliol

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori
i Sostenibilitat

Servei
Meteorològic
de Catalunya

FI DE L'EPISODI DE CALOR

Emès: divendres 23/07/2021 17:31h T.U.

El Servei Meteorològic de Catalunya dona per finalitzat l'episodi de **Calor** iniciat dijous 22/07/2021 12:00h T.U..

Agost

Al mes d'agost de 2021 va haver-hi:

1 avis d'onada de calor

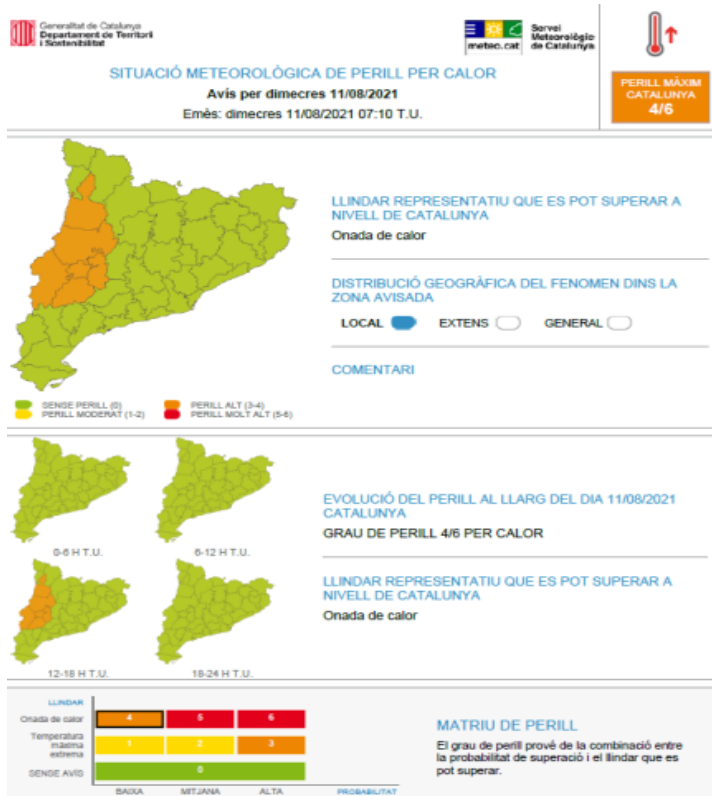
Avis d'onada de calor el 9 d'agost per als dies 11 i 12 d'agost (figura 19)

Avis d'onada de calor l'11 d'agost per als dies 13 i 14 d'agost (figura 20)

Avis d'onada de calor el 12 d'agost per al dia 15 d'agost (figura 21)

El dia 15 d'agost, el SMC va informar de la finalització de l'episodi de calor (figura 22)

Figura 19. Avisos per onada de calor per als dies 11 i 12 d'agost

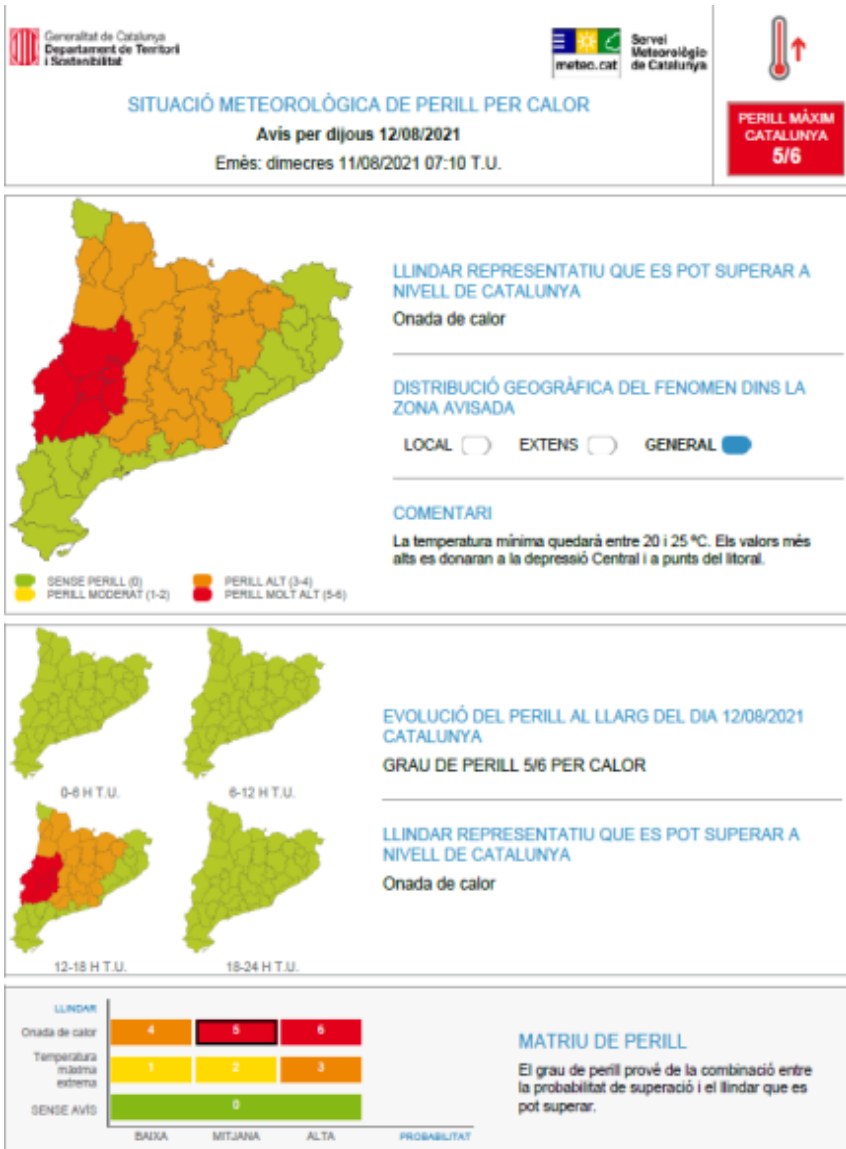
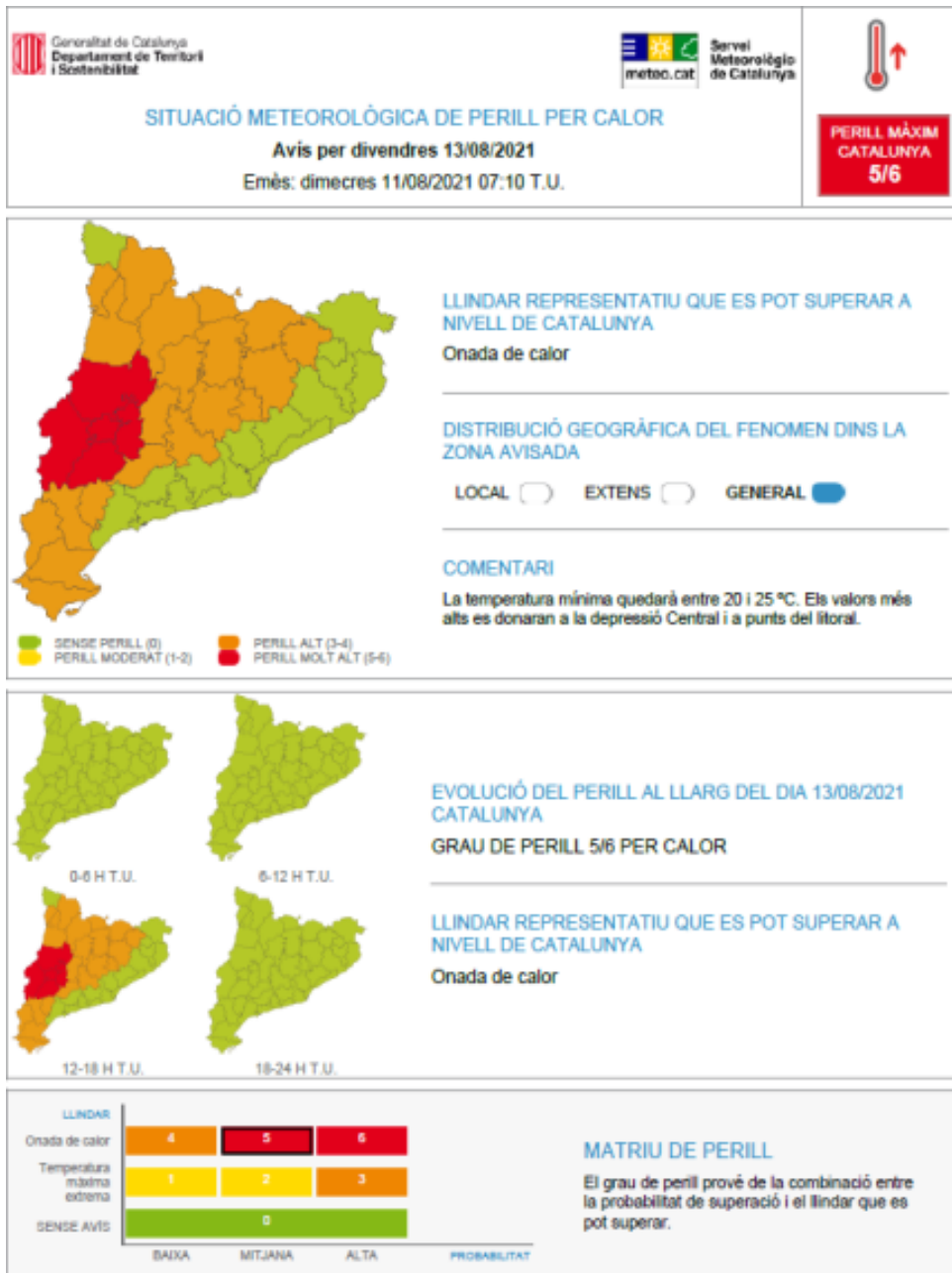

Figura 20. Avisos per onada de calor per als dies 13 i 14 d'agost

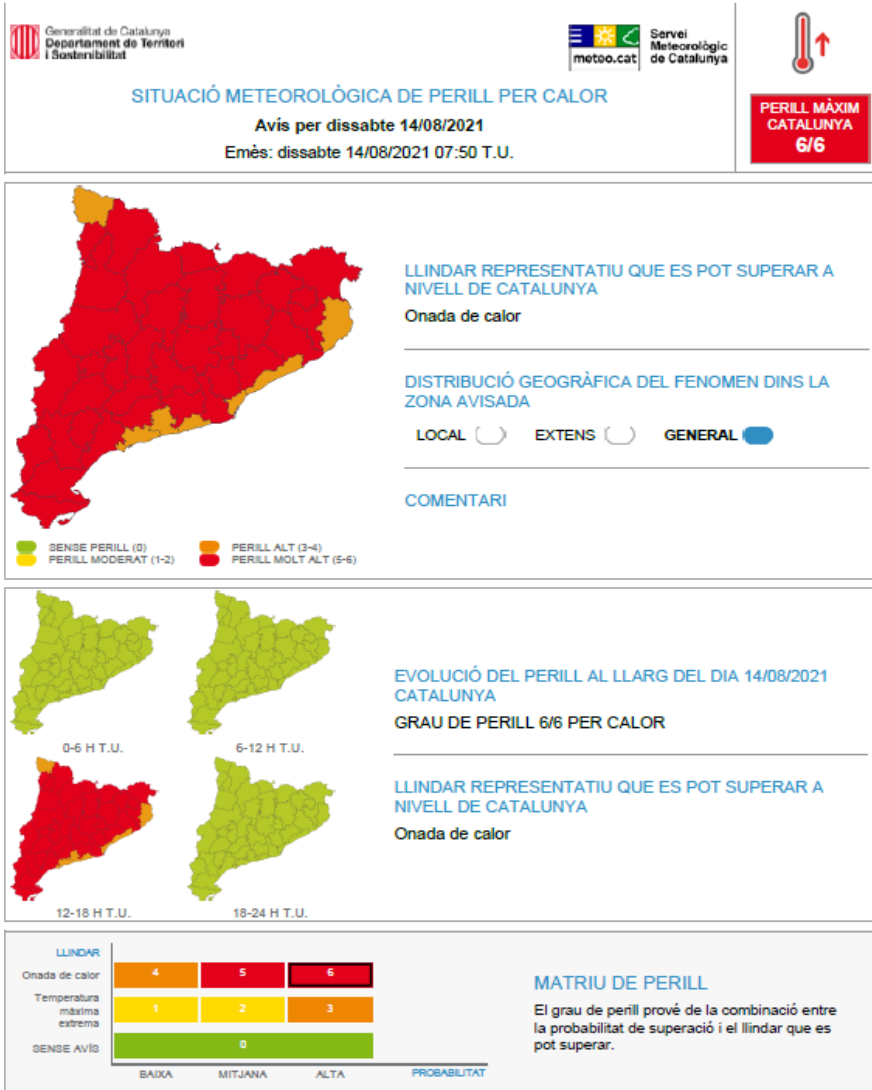

Figura 21. Avís per onada de calor per al dia 15 d'agost

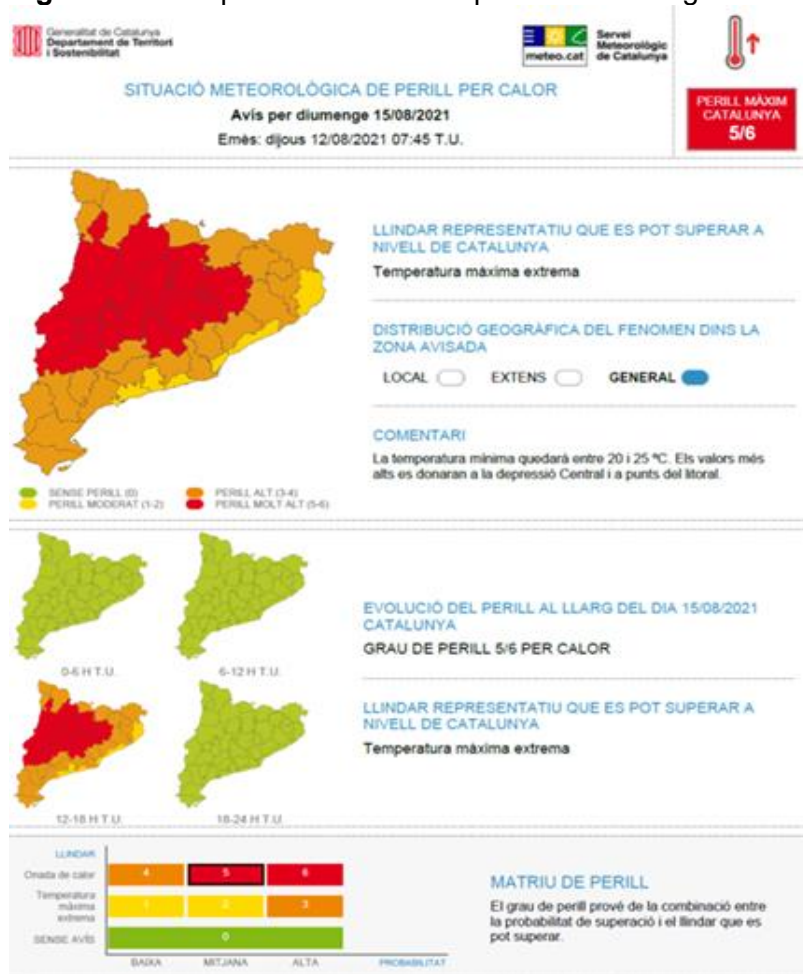

Figura 22. Avís de finalització de l'episodi de calor per al dia 15 d'agost

Setembre

No va haver-hi cap avís de calor

II) *Activació de la fase 2*

Durant aquests vuit períodes d'avisos de calor, l'ASPCAT va activar la fase 2 del POCS, durant la qual va fer difusió dels avisos i dels consells

per prevenir els efectes de la calor sobre la salut de la població a tots els agents participants en el Pla (figura 18). A més, quan es van emetre els tres avisos d'onada de calor, **el Departament d'Interior, en coordinació amb l'ASPCAT, va activar el Pla de protecció civil de Catalunya (PROCICAT) (figura 18) per onada de calor en fase d'alerta. Durant el 2021 aquesta situació es va produir en tres ocasions:**

Durant la setmana **del 9 al 15 d'agost**, el Servei Meteorològic de Catalunya (SMC) va emetre diversos **avisos per onada de calor** per al període comprès entre el **dimecres 11 i el diumenge 15** (figures 20 a 21). Des de l'Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT) es va activar **la fase 2** del POCS el dia 9 d'agost i el Departament d'Interior va activar el PROCICAT. El dia 15 d'agost, el SMC va comunicar la finalització de l'episodi de calor (figura 22), per la qual cosa l'ASPCAT va desactivar la fase 2 del POCS i el Departament d'Interior va desactivar el PROCICAT.

De totes les informacions incloses als comunicats emesos pel Centre de Coordinació Operativa de Catalunya (CECAT), se'n van fer trameses diàries als municipis afectats, els consells comarcals i els serveis territorials de Protecció Civil, els cossos operatius, el 012 i el 112, les empreses de subministraments, els diversos estaments de les administracions autonòmica i estatal, els gestors de serveis i els serveis de predicció i comunicació, així com la premsa a través de les notes de premsa del Gabinet de Protecció Civil, que també en va fer difusió a través del Twiter@emergenciescat.

Figura 23: Model d'avís de l'ASPCAT per comunicar l'activació de la fase 2 del POCS, amb enllaç als consells preventius

Benvolguts/des,

Per a la vostra informació, us enviem el comunicat del SMC en què s'informa que la situació meteorològica per **onada de calor** (SMP de llindar alt) continua, i se n'actualitza la informació al respecte.

Podeu consultar **la probabilitat d'afectació de la vostra comarca als arxius adjunts**.

Davant de l'avís de **situació meteorològica de perill** informat pel Servei Meteorològic de Catalunya, l'ASPCAT comunica que el Pla d'actuació per prevenir els efectes de les possibles onades de calor sobre la salut (**POCS**) continua en **fase 2 d'alerta**, i que es manté **l'activació del PROCICAT en fase d'alerta per onada de calor** per part del Departament d'Interior, i dels recursos d'emergència habituals en aquesta fase (SEM, 061 CatSalut Respon, PLANUC, Creu Roja).

Més informació a www.meteo.cat/predicccio/general

*Adjuntem a continuació els **consells bàsics** donats des de l'ASPCAT que poden evitar els problemes causats per la calor, i que podeu trobar a l'enllaç de més amunt, juntament amb el material divulgatiu.*

Consells per evitar els problemes causats per la calor

1. Protegiu-vos del sol i la calor

A casa, controleu la temperatura:

- Durant les hores de sol, tanqueu les persianes de les finestres on hi toca
- Obriu les finestres de casa durant la nit, per refrescar-la
- Estigueu-vos a les estances més fresques
- Recorreu a algun tipus de climatització (ventiladors, aire condicionat, ventalls) per refrescar l'ambient. Si no teniu aire condicionat, mireu de passar les hores de més calor, o com a mínim dues hores al dia en llocs climatitzats (centres comercials, cinemes, biblioteques, etc.)
- Refresqueu-vos sovint amb dutxes, tovalloles mullades amb aigua, etc.

Al carrer, eviteu el sol directe:

- Porteu una gorra o un barret
- Utilitzeu roba lleugera (com la de cotó), de colors clars i que no sigui ajustada
- Procureu caminar per l'ombra, estar sota un para-sol quan sigueu a la platja i descansau en llocs frescos del carrer o en espais tancats que estiguin climatitzats
- Porteu aigua i beveu-ne sovint
- Mulleu-vos una mica la cara i, fins i tot, la roba
- Vigileu en els trajectes amb cotxe durant les hores de més sol i no hi deixeu els infants o persones fràgils amb les finestres tancades

2. Reduïu l'activitat física a les hores de més calor

- Eviteu sortir a les hores del migdia, que és quan fa més calor
- Reduïu les activitats intenses

3. Beveu força i vigileu l'alimentació

- Beveu aigua, fins i tot sense tenir set
- No prengueu begudes alcohòliques
- Eviteu els menjars molt calents i els que aporten moltes calories

4. Ajudeu els altres. Si coneixeu gent gran o malalta que viu sola:

- Mireu de visitar-los un cop al dia
- Ajudeu-los a seguir aquests consells
- Si prenen medicació, reviseu amb el seu metge si aquesta pot influir en la termoregulació i si s'ha d'ajustar o canviar

5. On us en podeu informar?

- Informeu-vos sobre els horaris dels **centres d'atenció primària** que teniu més a prop, tant del vostre municipi com del lloc on aneu de vacances.

- Recordeu el número de **CatSalut Respon (061)**, que us pot atendre diàriament, durant les 24 hores. Allí us poden donar consells de salut, indicar-vos els centres sanitaris més propers, o si és necessari, activar una atenció domiciliària.
- Recordeu que a les **oficines de farmàcia** podeu obtenir informació sobre com evitar els problemes causats per la calor.
- Seguiu les **prediccions meteorològiques** perquè us anticiparan els dies més calorosos.
- Acudiu amb antelació als professionals sanitaris i socials per prevenir els possibles problemes per a la vostra salut.

Presteu atenció als consells anteriors, sobretot si esteu entre aquests col·lectius o sou familiars o coneguts d'aquestes persones:

1. Persones majors de 75 anys.
2. Persones amb determinades circumstàncies socials (viure sol, pobresa, etc.).
3. Persones amb discapacitats físiques o psíquiques i limitacions de mobilitat o autocura.
4. Nadons.
5. Persones amb hipertensió arterial, diabetis, malalties cardiovasculars, malalties respiratòries (MPOC, bronquitis), renals, Parkinson, Alzheimer, obesitat o altres de cròniques.
6. Persones que prenen una medicació que actua sobre el sistema nerviós central (tranquil·litzants, antidepressius, psicòtrops) o diürètics.
7. Persones amb problemes mentals i de conducta deguts a l'ús de substàncies psicoactives o alcohol.
8. Persones que realitzen una activitat física intensa.
9. Persones que han de romandre o fer activitat física a l'aire lliure (incloses les activitats laborals).

Trobareu les recomanacions per als professionals al document [POCS, Estiu de 2021](#)

Figura 24. Comunicat del Departament d'Interior

AVÍS DE SITUACIÓ DE RISC PER CALOR

Es comunica que en base a les previsions meteorològiques emeses pel Servei Meteorològic de Catalunya i per les afectacions que es preveu que se'n poden derivar, es manté l'avis de risc per calor.

El llindar establert pel Servei Meteorològic de Catalunya es correspon amb la superació de la temperatura màxima diària de cada municipi establerta pel percentil 98.

El percentil 98 és el valor estadístic que indica que només el 2% de dies dels mesos d'estiu, la temperatura màxima ha estat superior a aquest valor. Aquest percentil, pren un valor diferent a cada municipi en funció de les temperatures màximes que s'hi assoleixen.

Consulteu aquí el valor del percentil 98 del vostre municipi:

[Taula del percentil 98 de la temperatura màxima per municipis](#)

Durant el dia d'avui es podrà superar la temperatura màxima extrema a les comarques del nord-est de Catalunya i demà a les comarques del Pirineu Occidental.

La distribució geogràfica del fenomen dins de la zona avisada és local, és a dir afectarà a menys del 30% de les comarques avisades.

Enllaç als consells del Departament de Salut:

http://canalsalut.gencat.cat/ca/home_ciutadania/vida_saludable/consells_per_l_estiu/la_calor/r

Aquest avis ja s'ha fet arribar als grups vinculats.

La situació de risc contemplada en aquest comunicat es donarà per finalitzada, sense necessitat d'una comunicació de tancament per part del CECAT, un cop acabi el període meteorològic especificat; sempre i quan no s'actualitzi la informació amb una nova comunicació.

Cal recordar que l'avis no comporta l'activació de cap pla d'emergència.

Barcelona, dissabte 10 juliol 2021

10:21

Durant els períodes de calor, cada dia el SMC va actualitzar les dades en relació amb les comarques implicades i la seva probabilitat d'afectació. Igualment, es van anar actualitzant els comunicats de l'ASPCAT i del CECAT.

III) *Defuncions durant la fase 2*

La comparativa setmanal de les defuncions de 2021 any en relació amb l'any previ s'ha explicat en l'apartat de valoració de les defuncions (pàgina 10).

IV) *Cops de calor notificats a la XVEC*

Durant l'estiu de 2021 només es va notificar un cas de mort per cop de calor a la XVEC des de l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya (IMLCFC). Es va notificar el 16 de juliol de 2021, una mica abans de la fase 2 del POCS. Les característiques del cas han estat també descrites a la pàgina 10.

2.2.4 Valoració de l'activitat assistencial a Catalunya

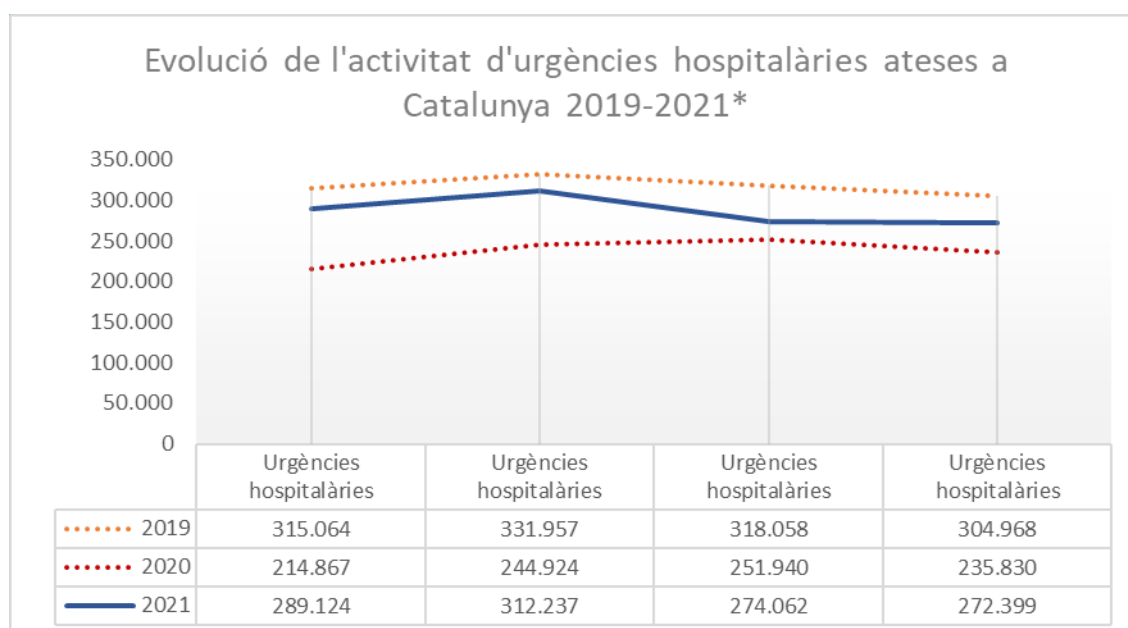
L'evidència científica ha demostrat l'impacte que tenen sobre la morbiditat i la mortalitat les temperatures durant els períodes d'hivern i d'estiu. Aquest efecte té més transcendència en els col·lectius de persones considerades fràgils o amb patologies cròniques complexes. Per reflectir-ho amb dades, aquest informe aporta l'evolució de l'activitat realitzada als hospitals de Catalunya (urgències ateses, urgències ingressades) i la realitzada pels equips d'atenció primària, tant al mateix centre com a domicili. A més, s'identifica el nombre de pacients fràgils o crònics complexos, més susceptibles als efectes de la calor intensa.

A continuació, es detalla l'activitat assistencial de l'estiu 2021 en comparació amb la dels estius de 2019 i 2020. Com a font de dades s'ha fet servir la informació provinent del conjunt mínim bàsic de dades (CMBD) d'urgències (CMBD-UR) i d'atenció primària (CMBD-AP). Es disposa d'informació exhaustiva de tots els centres del sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya (SISCAT), i és a partir d'aquests registres d'on habitualment s'obté el quadre de comandament d'urgències del CatSalut.

Els dos darrers dos anys s'han observat canvis en l'activitat urgent a causa de l'impacte de la pandèmia per la COVID-19. Les primeres setmanes de l'epidèmia van provocar un descens brusc del nombre de contactes amb els serveis d'urgències hospitalàries i als CUAP. A més, la complexitat i el nombre d'ingressos van augmentar. Tot plegat s'explica pels efectes de la mateixa malaltia de la COVID. Progressivament s'ha anat recuperant l'activitat cap a nivells pre-pandèmia. L'activitat dels mesos de juny a setembre de 2021 s'aproxima al 90% de l'activitat mitjana pre-pandèmia corresponent als mateixos mesos.

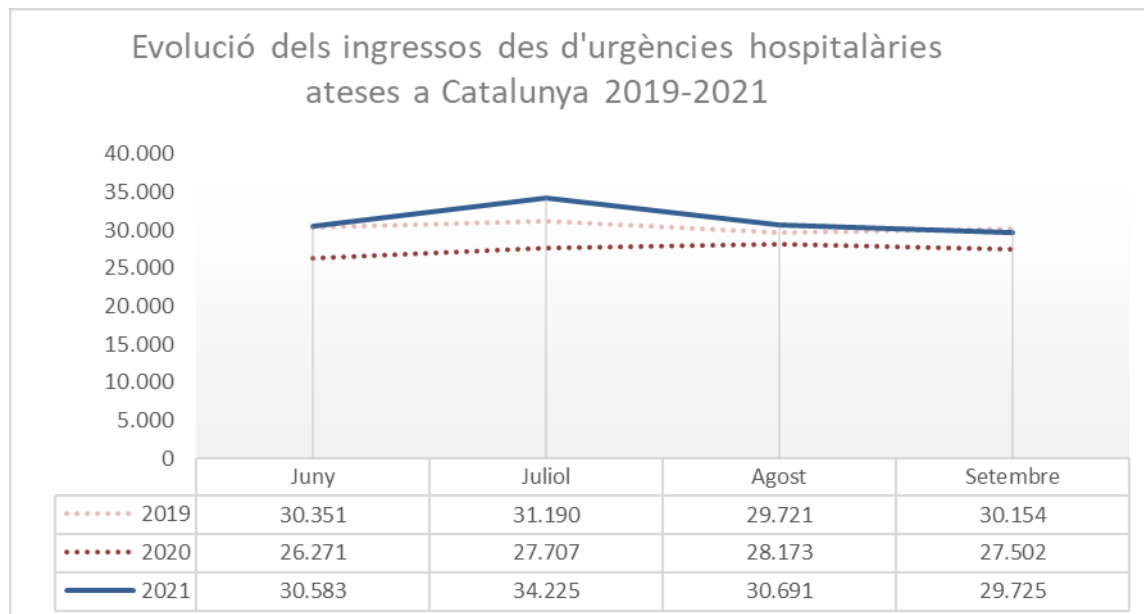
Malgrat que l'activitat se situava per sota dels nivells pre-pandèmia, no era aquest el cas dels ingressos hospitalaris des d'urgències. Un cop superades les primeres onades, als serveis d'urgències hi van coincidir les persones afectades de COVID i les persones cròniques amb descompensacions. La combinació va resultar en un increment en el nombre d'ingressos fins a arribar als nivells de 2019 (figura 25). Com en altres anys, el mes amb més activitat és el mes de **juliol**.

Figura 25. Evolució d'urgències hospitalàries ateses a Catalunya, 2019- 2021.

Font CMBD-UR. *Centres SISCAT

Figura 26. Evolució dels ingressos des d'urgències hospitalàries ateses a Catalunya, 2019-2021

Font CMBD-UR. *Centres SISCAT

l) *Visites als centres i dispositius d'urgències d'atenció primària*

De manera similar, l'activitat a l'atenció primària durant el 2021 va estar condicionada per l'impacte de la COVID-19 i pels esforços dedicats a la campanya de vacunació de la població general.

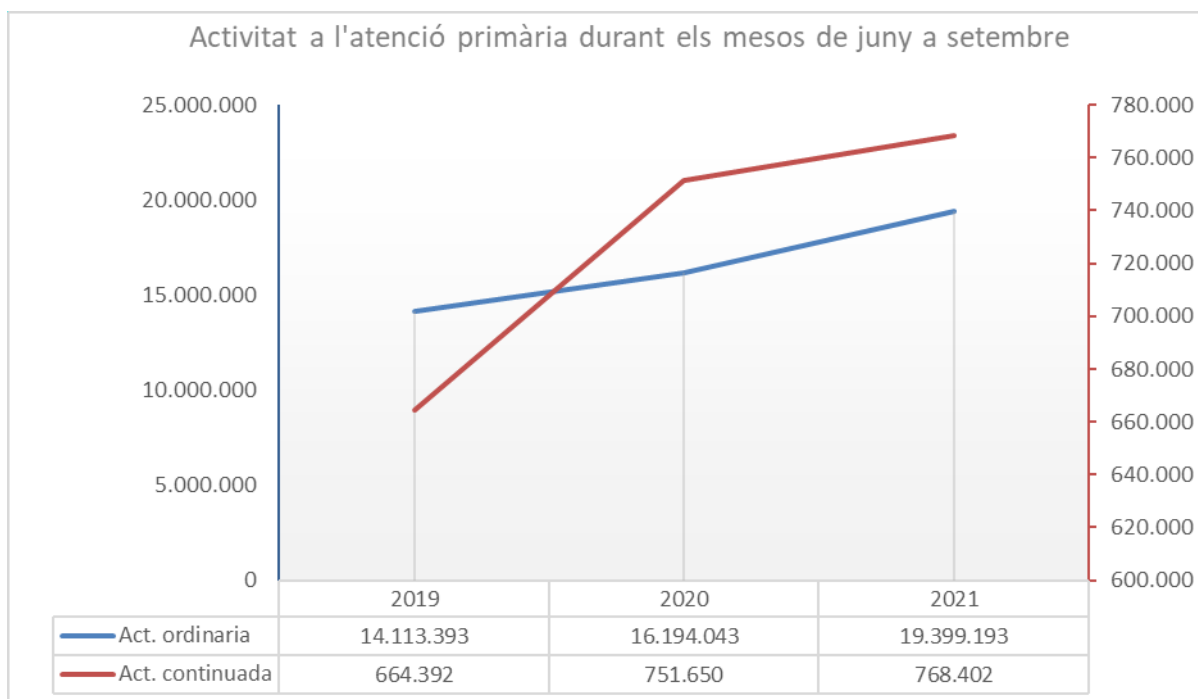
L'any 2021, durant els quatre mesos d'estiu, els equips d'atenció primària van realitzar fins a un 19% de visites més que els anys anteriors. La major part d'aquest increment d'activitat està relacionat amb la COVID-19. Principalment es va dur a terme durant l'horari ordinari. El tipus d'activitat que va experimentar l'increment més elevat va ser l'atenció telefònica i telemàtica mitjançant correus electrònics i web. L'atenció continuada va créixer el 2,2% i coincideix amb el mateix creixement d'anys anteriors o pre-pandèmia (taules 1 i 2).

Imatge de les taules 1 i 2. Activitat continuada i ordinària a l'atenció primària de juny a setembre, 2019-2021

Activitat continuada												
Any	2019				2020				2021			
	juny	juliol	agost	setembre	juny	juliol	agost	setembre	juny	juliol	agost	setembre
Tipus activitat CMBD(Group)												
Atenció domicili / residència	11,775	10,030	10,265	10,322	10,605	10,240	11,409	10,383	9,662	9,842	9,959	9,193
Atenció al centre de salut	150,725	139,963	146,211	127,593	69,551	87,626	110,097	88,583	111,905	166,265	120,225	98,087
Atenció telefònica	7,485	7,095	5,446	6,493	41,461	62,318	90,527	88,672	26,862	60,055	32,750	21,405
Atenció a través de les TIC (correu electrònic, web, xarxes)	8,737	8,830	5,850	7,572	18,798	17,496	14,638	19,246	25,181	31,839	16,672	18,500
Total	178,722	165,918	167,772	151,980	140,415	177,680	226,671	206,884	173,610	268,001	179,606	147,185
	664,392				751,650				768,402			

Activitat ordinària												
Any	2019				2020				2021			
	juny	juliol	agost	setembre	juny	juliol	agost	setembre	juny	juliol	agost	setembre
Tipus activitat CMBD(Group)												
Atenció domicili / residència	120,103	136,299	108,099	115,012	137,751	132,334	108,728	121,512	138,506	126,946	113,502	143,286
Atenció al centre de salut	2,886,045	3,232,515	2,311,896	2,819,725	1,190,001	1,485,305	1,251,879	1,463,087	2,604,874	2,662,820	1,901,060	2,303,248
Atenció telefònica	251,853	281,332	182,208	231,176	1,690,450	1,899,629	1,624,929	1,941,906	1,444,827	1,582,206	1,065,671	1,222,633
Atenció a través de les TIC (correu electrònic, web, xarxes socials,...)	373,940	428,219	277,610	357,084	866,493	869,396	613,474	797,164	1,138,214	1,184,442	767,503	999,455
Total	3,632,046	4,078,419	2,879,848	3,523,080	3,884,695	4,386,664	3,599,010	4,323,674	5,326,421	5,556,414	3,847,736	4,668,622
	14,113,393				16,194,043				19,399,193			

Figura 27. Evolució de l'activitat a l'atenció primària durant els mesos de juny a setembre, 2019-2021

II) 061 - SEM: Taula d'atenció a la fragilitat

El 2020 es va posar en marxa un equip específic especialitzat en l'atenció a persones amb malalties cròniques i identificats com a pacients amb situacions de salut fràgil entre el 061 i el SEM. Es tracta de la Taula de fragilitat composta per equips de metges i infermeres especialitzades en l'atenció del malalt fràgil, que dona cobertura les 24 hores.

El 2021 es va consolidar aquest servei de suport a persones fràgils i vulnerables, principalment amb l'atenció a residències (taula 3).

Taula 3. Composició de la Taula d'atenció a la fragilitat

Resposta a incident	Grup consultor final	
	Metge	Infermeria
Consulta sanitària d'urgències	3.395	4.814
Consulta sanitària d'urgències / Derivació	363	893
Consulta sanitària no urgent	108	183
Consulta sanitària no urgent / Derivació	1	6
Duplicat amb mobilització de recurs	2	5
Duplicat sense mobilització de recurs	21	16
Resposta amb mobilització de recurs	10.734	17.215
Total	14.624	23.132

III) *Recomanacions als professionals del sistema*

La Societat Catalana de Medicina d'Urgències i Emergències, a través del grup de treball GeriURG, format per experts en l'atenció a la població geriàtrica i fràgil, va elaborar un seguit de recomanacions per als professionals a fi de reforçar l'atenció a les potencials complicacions causades per la calor sobre les persones més fràgils. Aquestes recomanacions es resumeixen en:

- Per als col·lectius de risc de **deteriorament funcional agut**, cal considerar l'exposició a la calor per la seva incapacitat d'accedir a una ingesta correcta de líquids. Cal que es moguin a un entorn més fresc o que es treguin roba

- En els **domicilis amb pobresa energètica**, la limitació de l'ús de sistemes de refredament o d'accés a finestres i portes poden afavorir altes temperatures a l'interior
- Els pacients amb situació **d'aïllament social** no podran comunicar el seu estat de salut o tindran dificultats per accedir a begudes i menjars frescs
- En èpoques d'altres temperatures ambientals, les dosis habituals de **fàrmacs** es poden convertir en tòxiques per deshidratació o empitjorament del filtratge glomerular
- Durant l'exploració inicial cal estar atents a **signes indirectes de deshidratació**: via aèria amb sequedat de mucoses o restes de menjar, signes d'hipovolèmia, hipertèrmia, cremades solars...
- Recomanacions a **l'alta a domicili** d'un pacient en risc de patologia per calor:
 - ✓ Ajustar la medicació crònica al filtratge glomerular actual i a l'estat d'hidratació
 - ✓ Revisar les dosis de medicacions defectors de volum, hipotensores i anticolinèrgiques
 - ✓ Assegurar un bon compliment terapèutic i una correcta ingesta de líquids (evitant begudes ensucrades)
 - ✓ Notificar a l'equip atenció primària habitual la presència de factors de risc
 - ✓ Revisar amb el pacient i la família els signes d'alarma i les normes de reconsulta

IV) Actuacions realitzades a les regions sanitàries des de l'atenció primària. Persones de risc identificades en cas d'onada de calor

L'atenció primària té un paper fonamental d'accés a la població diana a la qual s'adrecen les accions (persones de risc davant de canvis bruscs i sostinguts de temperatura).

Encara hi ha variabilitat a l'hora de registrar i valorar les persones de risc davant la calor entre els diferents centres. Com altres anys, durant l'any 2021 s'ha continuat amb el cens i seguiment de persones grans fràgils. La majoria de

regions sanitàries han considerat el contacte amb els serveis socials per identificar les persones més fràgils davant la calor i contrastar els censos dels quals disposen.

Pel que fa a mesures de comunicació, es va reforçar el missatge a la ciutadania de trucar al CAP o al 061, seguir potenciant l'atenció telemàtica (telefònica i e-consulta principalment) així com el reforç dels CAP i CUAP de les zones turístiques.

Es va mantenir la previsió d'activitat no presencial al centre coordinador d'emergències i al servei 061 CatSalut Respon.

A l'estiu del 2021 estava consolidant-se el model d'atenció a les residències amb les actuacions dels EAP implementats durant la COVID-19. Es va recordar als equips de les residències el document de recomanacions de ventilació i sistemes de climatització en establiments i locals de concurrència humana elaborat per Salut Pública.

Des del 061 CatSalut Respon es va posar en marxa el pla específic d'atenció a les demandes d'atenció des de les residències, així com uns equips especialitzats d'atenció a la fragilitat.

Les altres accions que es van dur a terme van ser similars a les d'altres anys: programes/consells en emissores de ràdio, educació individual i col·lectiva, difusió per megafonia de consells genèrics durant el període d'actuació, informació web, i blog/Facebook/Twitter/xarxes socials, entre d'altres. S'ha fet també seguiment telefònic, revistes d'associacions de veïns, consells a la consulta i valoració de necessitats individuals, ampliació en la distribució de material i xerrades a casals dels municipis, presentació del programa als ajuntaments, difusió a la premsa, cartes adreçades a totes les persones censades com a persones considerades de risc... S'ha establert contacte amb forces públiques, seguiment d'institucions geriàtriques i psiquiàtriques, xerrades informatives a professionals amb l'ajut de Sanitat Respon, s'han establert protocols, etc.

2.3 En relació amb l'objectiu 2

2.3.1 Actuacions realitzades pel SEM - 061Cat Salut Respon

061CatSalut Respon participa en el POCS amb tres línies d'actuació ben definides:

- **Informació als ciutadans** sobre els efectes que una possible onada de calor pot causar sobre la salut i consells per prevenir aquests efectes.
- **Informació sobre les mesures a prendre** davant d'un cop de calor.
- **Atenció de les consultes rebudes** per trastorns relacionats amb la calor, ja sigui amb resolució telefònica amb un consell de salut, o activant algun recurs (metges a domicili o ambulància de qualsevol tipus) en cas que sigui necessari el trasllat a un centre hospitalari.

A la figura 28 trobem les dades d'activitat de 2021 sobre les dates identificades com a onada de calor i les d'alerta de l'Infocat:

Figura 28. Dates Onades de Calor i Alerta Infocat

CODI_SE	inici	final	
496	10/08/2021 6:35:51	10/08/2021 9:34:02	PROCICAT ONADA DE CALOR
497	10/08/2021 11:48:56	15/08/2021 20:03:49	PROCICAT ONADA DE CALOR
498	12/08/2021 10:44:53	18/08/2021 11:51:44	INFOCAT AGOST

En la figura següent s'observa:

- El nombre de trucades rebudes (alertes).
- El nombre de consultes rebudes (incidents).
- El valor absolut amb mobilització de recursos (AMR) / sense mobilització de recursos (SMR).
- El percentatge amb mobilització de recursos (%AMR) / sense mobilitat de recursos (%SMR).
- El nombre d'afectats.

Figura 29. Resum Activitat

DIA	CLASS_INCIDENT	ALERTES	INCIDENTS	AMR	% AMR	SMR	% SMR	AFECTATS
11/08/2021	061	2	2	2	100,00%	0	0,00%	2
12/08/2021	061	22	17	16	94,12%	1	5,88%	20
13/08/2021	061	31	22	14	63,64%	8	36,36%	24
14/08/2021	061	20	15	13	86,67%	2	13,33%	15
15/08/2021	061	25	19	8	42,11%	11	57,89%	19
16/08/2021	061	10	9	6	66,67%	3	33,33%	9
17/08/2021	061	9	7	5	71,43%	2	28,57%	7
		119	91	64	70,33%	27	29,67%	96

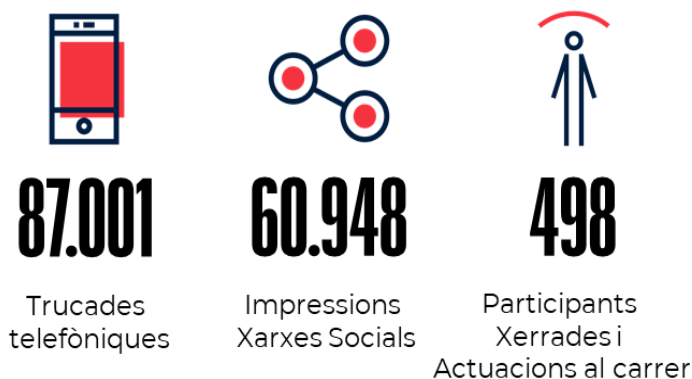
2.3.2 Actuacions realitzades per la Creu Roja

En la mesura que les restriccions per la COVID-19 s'anaven flexibilitzant, es van poder realitzar altres activitats, a més de les trucades telefòniques a persones usuàries i accions en xarxes socials, com ara xerrades, lliurament de material informatiu i actuacions al carrer.

- **Seguiment telefònic** a les persones usuàries en situació de risc. A través dels centres de contacte de les assemblees locals es feien trucades periòdiques de seguiment que s'establien a partir d'una enquesta de valoració inicial.
Cal afegir que, aprofitant les trucades habituals a les persones usuàries a través de les agendes d'actuació, proximitat i teleassistència, s'oferien aquestes indicacions de prevenció davant les altes temperatures i els seus efectes en la salut.
- **Xarxes socials** com a eines de sensibilització, prevenció i promoció davant els efectes de l'augment de les temperatures, que permeten arribar a una població més diversa i global i fer tasca de sensibilització.
- **Actuacions al carrer i xerrades** dirigides al públic general i persones usuàries, que faciliten consells per prevenir els efectes de la calor en diferents circumstàncies i distribució d'ampolles d'aigua en zones de màxima vulnerabilitat.
- **Distribució de material divulgatiu i altres:** aprofitant la interacció amb les persones al carrer, o en les activitats habituals amb persones usuàries, es

van donar fullets informatius, vanos de paper i ampolles d'aigua per evitar la deshidratació de la població més vulnerable.

Figura 30. Dades quantitatives

Centre de Coordinació Autonòmic

Aprofitant trucades a persones usuàries d'altres programes, s'han realitzat **64.312** trucades per facilitar consells i recomanacions de prevenció dels efectes de la calor sobre la salut a persones ateses en qualsevol projecte per la Creu Roja.

Centre de contacte de proximitat

Des de les oficines locals de la Creu Roja i, concretament, des dels projectes destinats a sensibilitzar i prevenir les conseqüències de la calor, s'han realitzat un total de **22.689** trucades d'àmbit autonòmic.

Figura 31. Trucades realitzades a Catalunya

Total de trucades realitzades a Catalunya		
Centre de Coordinació Autonòmic	Centres de contacte de proximitat, per província	
	Províncies	Nre. trucades
64.312	Barcelona	13.899
	Tarragona	3.370
	Girona	1.764
	Lleida	3.656

Total de trucades realitzades a Catalunya	
Centre de Coordinació Autonòmic	Centres de contacte de proximitat, per província
Total trucades: 87.001	

Xarxes socials

A través de les xarxes socials es pretén facilitar la comunicació i arribar a un major nombre de persones, i no només a les persones que ja consten com a usuàries.

Per a la campanya de l'onada de calor, hi ha registrades **88 publicacions** amb un total de **60.948 impressions** (nre. de vegades que es veu un contingut).

Actuacions al carrer i xerrades

Des de les oficines locals de la Creu Roja es va sensibilitzar 498 persones i es van distribuir 1.750 unitats de material divulgatiu, entre d'altres.

2.3.3 Actuacions realitzades pel Departament d'Interior

Activitats realitzades per la Direcció General de Protecció Civil del Departament d'Interior, a través del CECAT

Des del Centre de Coordinació Operativa de Catalunya (CECAT) es difonen els comunicats i avisos corresponents en cas de temperatura màxima extrema o d'onada de calor, a partir de la informació facilitada pel Servei Meteorològic de Catalunya en relació amb les situacions meteorològiques de perill, adjuntant-hi, quan s'activa el Pla de Protecció Civil de Catalunya (PROCICAT) per onada de calor, els consells preventius facilitats pel Departament de Salut, tant per als municipis com per a la població en general. Durant l'estiu de 2021 s'ha activat en una ocasió el Pla de Protecció Civil de Catalunya (PROCICAT) per avís d'onada de calor.

- Concretament, el **9 d'agost** es va activar el PROCICAT en fase d'alerta per onada de calor per prevenir els efectes de calor sobre la salut (POCS) que estaven en fase 2. El 15 d'agost es va desactivar el PROCICAT en fase d'alerta. Durant l'episodi, la calor va ser excepcional a tot el territori català.

A més, s'han difós sempre els avisos de situació de risc per calor a partir de les informacions del **Servei Meteorològic de Catalunya (SMC)** i sempre en coordinació amb el **Departament de Salut**.

També des del Departament d'Interior es va fer **difusió dels avisos de situació meteorològica de perill per temperatura màxima extrema** que es van produir al llarg de l'estiu.

De totes les informacions que contenen els comunicats emesos pel CECAT, se'n fan trameses diàries als municipis afectats, a elements vulnerables específics, als responsables de les activitats de lleure d'infants i joves registrades a la Direcció General de la Joventut, als consells comarcals i serveis territorials de Protecció Civil, als cossos operatius, al 012 i el 112, a les empreses de subministraments, als diversos estaments de l'administració autonòmica i estatal, als gestors de serveis i als serveis de predicció i comunicació, així com a la premsa a través de les notes de premsa del Gabinet de Protecció Civil; també se'n fa difusió a la ciutadania, amb recomanacions i consells d'autoprotecció a través del [web de la Generalitat](#), del [Twitter@emergenciescat](#), de l'aplicació mòbil gencat.mobi i de la pàgina de [Facebook](#).

2.3.4 Actuacions realitzades pel Departament d' Empresa i Treball

Durant l'estiu de 2021, el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies va dur a terme la distribució de quaderns de prevenció a les empreses, divulgació d'infografies, difusió de l'espai web amb consells per als treballadors i treballadores en període estiuenc i, també, enviament de piulades amb informació relacionada.

Tasques desenvolupades en el període d'onada de calor 2021

1. Divulgació d'un espai web sobre la matèria de l'Institut Català de Seguretat i Salut Laboral (ICSSL)

En aquest espai es divulguen recomanacions i consells de prevenció en aquells llocs de treball amb exposició a altes temperatures durant l'estiu que s'agregen amb l'onada de calor.

Per fer la difusió de l'espai, s'han enviat 1.075 correus electrònics distribuïts en les llistes de distribució següents:

- Associacions de serveis de prevenció aliens
- Cambres de comerç de Catalunya
- Associació empresarial del sector químic i afins, CASHIQ
- Persones i entitats d'interès relacionades amb l'ICSSL
- Consell de Relacions Laborals de Catalunya.
- Responsables de la Direcció General de Relacions Laborals, Treball Autònom i Seguretat i Salut Laboral i els serveis territorials
- Mútues col·laboradores amb la Seguretat Social amb empreses associades de Catalunya
- Càrrecs del DTSE
- Caps, responsables i personal de l'ICSSL
- Inspecció de Treball de Catalunya (ITC)
- Representants de la Mesa de seguretat i Salut Laboral de la construcció a Catalunya
- Empreses inscrites en el Registre d'empreses amb risc de treball amb amiant (RERA)
- Serveis de Prevenció de la Generalitat de Catalunya.
- Serveis de prevenció mancomunats que han comunicat la seva constitució a Catalunya
- Universitats de Catalunya

Aquest espai té el contingut següent:

- A. Breu explicació de l'exposició a la calor de les persones treballadores, les temperatures de risc, consells bàsics per als treballadors i treballadores i per a l'empresa, ocupacions fortament exposades i símptomes i primers auxilis.
- B. Accés a les publicacions següents:
- [El treball i la calor més prevenció a l'estiu](#)
 - [El treball en ambients calorosos](#)
- C. Enllaços a les pàgines web següents:
- [Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut \(POCS\)](#)
 - [Servei Meteorològic de Catalunya](#)
- D. Infografia Protegeix-te la pell de la radiació ultraviolada del sol (annex 1)
- E. S'hi ha incorporat una nova infografia que recull un conjunt de mesures preventives generals, com la importància d'utilitzar roba de treball que protegeixi del sol, cremes que protegeixin de les radiacions solars i evitin les lesions cutànies i fer pauses per descansar i hidratar-se durant la jornada, entre d'altres, per tal d'eliminar o reduir els factors de risc en l'exposició a la calor (annex 2).

S'han pogut comptabilitzar un total de 4.065 visualitzacions de l'espai web **La calor durant la jornada de treball a l'estiu** de l'ICSSL en el període comprès entre l'1 de juny i el 30 de setembre de 2021.

2. Dedicació d'un espai web al POCS sobre la gent gran i les discapacitats de titularitat pública

Comunicació d'avisos de risc per onada de calor per correu electrònic i reenviament de consells i recomanacions als diferents centres de serveis residencials i centres de dia.

3. Peu de signatura

S'ha distribuït un nou peu de signatura en tots els correus electrònics de l'Institut Català de Seguretat i Salut Laboral (ICSSL) i també es va convidar els altres agents que volguessin incorporar aquest peu de signatura als seus correus electrònics. La icona del peu de signatura disposava d'un enllaç al web on es troben les recomanacions i els consells de prevenció per a llocs de treball amb exposició a altes temperatures durant l'estiu. El peu de signatura s'ha canviat en tots els correus electrònics als quals s'ha suggerit en el període de juny a setembre. Aquesta és la imatge:

4. Cartell enrotllable (roll-up) i altres cartells

Aquest any s'ha fet més difusió de la infografia Protegeix-te la pell de la radiació ultraviolada del sol.

5. Actuacions de les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social

Des de l'any 2008 s'han aprovat anualment ordres o resolucions amb les directrius per planificar i executar, per part de les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social, activitats preventives amb càrrec a les quotes per contingències professionals que perceben de les seves empreses associades.

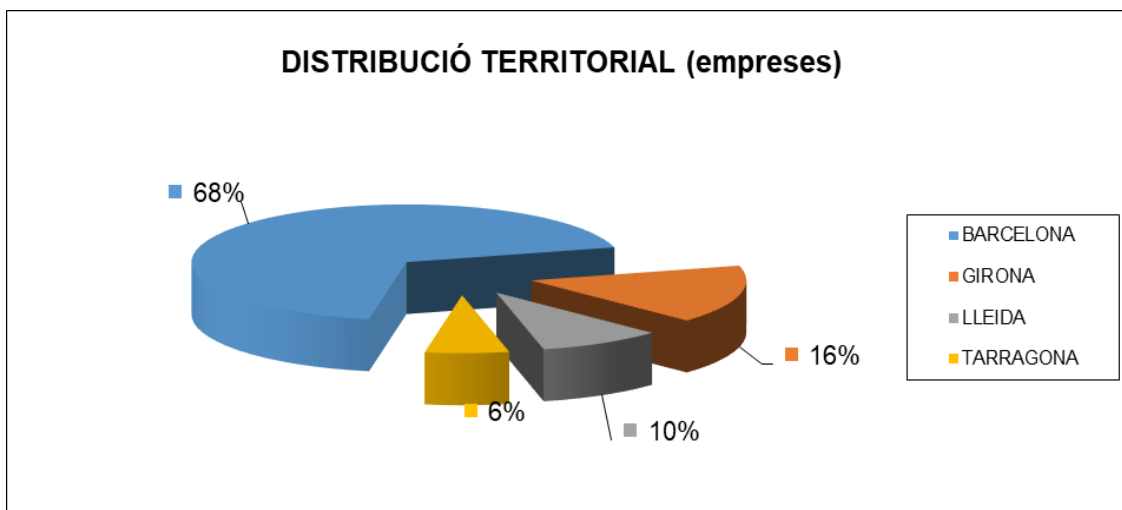
Per a l'any 2021, la Resolució TSF/3037/2020 va posar l'accent a divulgar codis de bones pràctiques vigents que s'hagin confeccionat en anys anteriors en el marc de les resolucions corresponents, i si calgués, verificar-les i adequar-les. Entre ells es troba el codi *Gestionar la prevenció de riscos laborals per exposició a la calor durant l'estiu*.

A continuació es presenten algunes dades resultat d'aquestes activitats:

El nombre total de correus per fer difusió de l'espai web a empreses ha estat de 52.664, dels quals el 68% han estat a la demarcació de Barcelona;

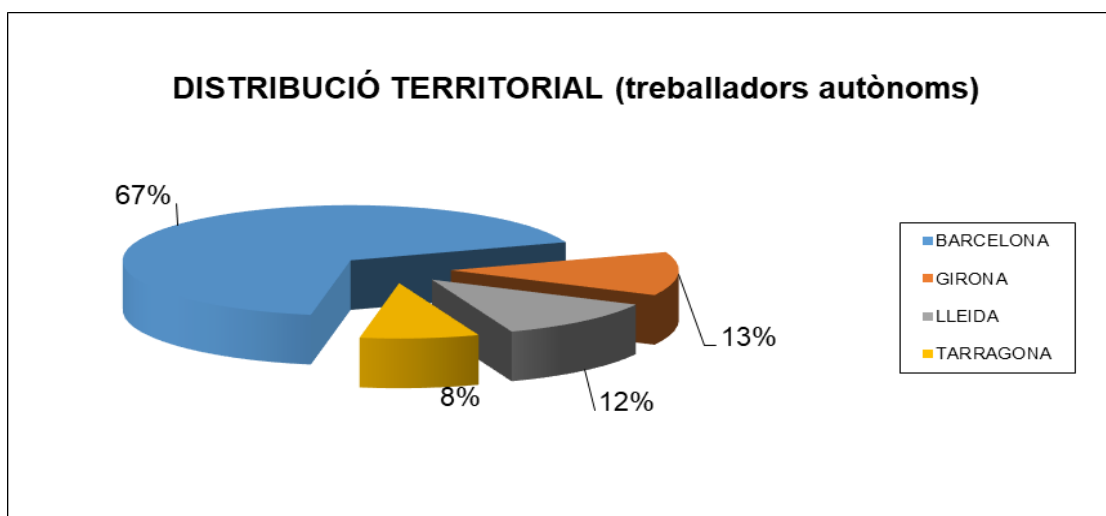
el 16% a Girona; el 10%, a Lleida, i el 6%, a Tarragona, d'acord amb el gràfic que es presenta a continuació.

Figura 32. Activitats realitzades a empreses segons distribució territorial

Així mateix, ha augmentat significativament la difusió als col·lectius d'autònoms i autònomes, amb un total de 50.628 correus electrònics enviats. La distribució territorial no ha variat significativament respecte a la distribució per empreses, i la demarcació amb més nombre d'enviaments ha estat també Barcelona, amb el 67%, seguida de Girona amb el 13%, Lleida amb el 12%, i Tarragona amb el 8%. Vegeu gràfic següent:

Figura 33. Activitats realitzades a col·lectius d'autònoms segons distribució territorial

6. Investigació d'accidents

Com cada any, s'ha fet el seguiment dels comunicats d'accident en jornada de treball amb baixa mèdica, comunicats a l'autoritat laboral durant el període comprès entre l'1 de juny i el 30 de setembre, indicant com a codi descriptiu de la lesió "calor i insolacions" o "altres efectes de temperatures extremes".

En aquesta investigació, es tenen en compte les dades meteorològiques d'aquell dia a l'indret on s'ha esdevingut l'accident.

7. Distribució de piulades

Durant l'estiu s'han publicat piulades relacionades amb la campanya de l'onada de calor, tant pel que fa als efectes de l'exposició a la calor com al sol, des del compte de l'ICSSL i del Departament d'Empresa i Treball.

PIULADES CALOR/ESTIU (Compte de Twitter @alafeinacaprisc)

1. A la feina cap risc @alafeinacaprisc 14 de juny de 2021

#ICSSL @meteocat informa de temperatures màximes extremes avui dilluns a gran part de #Catalunya. No oblidis:
Protegir-te del #sol i la #calor.
Utilitzar crema solar.
Beure aigua regularment.
Fer pauses en ambients frescos
#alafeinacaprisc#PRL

2. A la feina cap risc @alafeinacaprisc 18 de juny de 2021

#ICSSL Treballant no oblideu:
Protegir-vos del sol i la calor. Portar roba i barret.
Utilitzar crema solar.
Beure aigua regularment, no espereu tenir set per beure!
Fer pauses en ambients frescos.
El #copdecalor no avisa!
#alafeinacaprisc#PRL

3. A la feina cap risc @alafeinacaprisc 6 de juliol de 2021

No oblidis!! A la feina també cal protegir-se la pell de la radiació ultraviolada del #sol! #prl #alafeinacaprisc @treballcat #solar #calor En aquesta infografia et donem alguns consells per fer-ho

2.3.5 Actuacions realitzades per l'Associació Catalana de Municipis i Comarques (ACM)

Des de l'ACM es va informar del Pla a tots els ajuntaments i ens locals associats mitjançant un correu electrònic i enllaços al web (annex 3).

2.3.6 Actuacions realitzades per la Federació de Municipis de Catalunya (FMC)

- Els ens locals adherits a l'FMC (ajuntaments, consells comarcals i diputacions) van rebre informació sobre el Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS 2021) mitjançant un correu electrònic (4).
- Difusió de la informació mitjançant el lloc web de la [Federació de Municipis de Catalunya](#), amb enllaços a l'espai de Vigilància epidemiològica del web del Departament de Salut durant el període del POCS 2021.

2.3.7 Actuacions realitzades pel Consorci de Salut i Social de Catalunya

Les actuacions realitzades durant el 2021 han estat les següents:

- Difusió de la informació del POCS (document del Pla, material de la campanya, enllaç al web, etc.) a través dels canals habituals (correu electrònic, butlletí CSC, web i xarxes socials), des del moment que s'activa la campanya.
- Difusió puntual dels avisos de les situacions meteorològiques de risc per temperatura màxima extrema o per onada de calor als membres associats a través del correu electrònic, posant especial èmfasis en la població més vulnerable.

2.3.8 Actuacions realitzades per la Unió Catalana d'Hospitals

- Durant tot el període d'activació del Pla, s'ha fet difusió de la informació i seguiment del Pla d'actuació per prevenir el efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS 2021) entre els centres del sector sanitari i social associats a [la Unió](#).
- S'han difós puntualment tots els avisos de situació meteorològica de perill i els consells preventius per evitar els problemes causats per la calor, facilitats pel Servei Meteorològic de Catalunya (SMC) i el Departament de Salut.

2.3.9 Actuacions realitzades pel Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya

- Difusió de la informació del POCS (document del Pla, material de la campanya, enllaç al web, etc.) als col·legis de farmacèutics i aquests, al seu torn, a les farmàcies de Catalunya.
- Comunicacions per incidir sobre les recomanacions per minimitzar els efectes negatius de les onades de calor, a fi que les farmàcies comunitàries continuïn fent

un reforç d'aquestes mesures a la població i, de forma especial, a la població vulnerable.

- Difusió immediata dels avisos rebuts de les situacions meteorològiques de risc per temperatura màxima extrema o per onada de calor als col·legis de farmacèutics i aquests, al seu torn, a les farmàcies de Catalunya.
- Difusió dels informes setmanals emesos en el marc del POCS als col·legis de farmacèutics.

3 Conclusions

Durant l'estiu de 2021, el Servei Meteorològic de Catalunya **va emetre 5 avisos de calor: 1 d'onada de calor (a l'agost) i 4 de temperatura màxima extrema (1 al juny i 3 al juliol)**. Alguns dies d'aquests períodes, l'onada de calor va arribar a afectar gran part del territori de Catalunya.

Durant aquests períodes, cada dia el SMC va actualitzar les dades en relació amb les comarques afectades i amb la seva probabilitat d'afectació.

Igualment, l'**ASPCAT i el CECAT** van actualitzar els comunicats i les actuacions.

1. Durant aquests períodes, **l'ASPCAT va activar la fase 2 del POCS**, durant la qual va fer difusió dels avisos i dels consells per prevenir els efectes de la calor sobre la salut. A més, cada cop que hi va haver un **avís per onada de calor, el Departament d'Interior, en coordinació amb l'ASPCAT, va activar el Pla de protecció civil de Catalunya (PROCICAT) (figura 19) per onada de calor en fase d'alerta. Durant el 2021 aquesta situació es va produir en una ocasió: entre l'11 i 15 d'agost.**
2. Durant l'estiu de 2021, segon any marcat per la pandèmia, només en el període comprès entre el 26 de juliol i l'1 d'agost s'ha observat una diferència estadísticament significativa superior en el nombre de defuncions funeràries diàries (mitjana = 87,4) en comparació amb el del mateix període de l'any anterior (mitjana = 72,9). Possiblement aquestes diferències tinguin relació amb l'augment de mortalitat derivat de la 5a

onada de la pandèmia de COVID-19. La resta del període d'estiu no s'ha observat una diferència significativa en el nombre de defuncions diàries respecte del mateix període de l'any.

3. **Cops de calor.** Des de l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya es van notificar 1 èxitus per cop de calor. El cas va ser notificat el 16 de juliol. Es tractava d'un home de 69 anys que va patir el cop de calor a l'exterior, trobat a la via pública. Es va donar al SVE del Barcelonès-sud.
4. Pel que fa a les urgències ateses en els **quatre hospitals sentinella**, es va trobar durant la majoria de les setmanes un augment estadísticament significatiu en les urgències ateses el 2021 en relació amb la mateixa setmana de 2020, que pot ser explicat per la millora de la situació pandèmica.
5. En relació amb les **dades assistencials a tot Catalunya** segons el **CMBD**, durant els mesos d'estiu de l'any 2021 l'activitat urgent s'aproxima al 90% de l'activitat mitjana pre-pandèmia dels mateixos mesos.
6. Als serveis d'urgències hi van coincidir les persones afectades amb COVID-19 i les persones cròniques amb descompensacions. La combinació va resultar en un increment del nombre d'ingressos fins a arribar al mateix nivell que el 2019.

Els equips d'atenció primària van realitzar fins a un 19% de visites més que els anys anteriors. La major part d'aquest increment d'activitat està relacionat amb la COVID-19. Principalment es va dur a terme durant l'horari ordinari. El tipus d'activitat que va experimentar un increment més elevat va ser l'atenció telefònica i telemàtica mitjançant correus electrònics i web. L'atenció continuada va créixer el 2,2% i coincideix amb el mateix creixement d'anys anteriors o pre-pandèmia.

7. En relació amb la difusió de mesures, pel que fa als centres sanitaris s'han fet:
 - Circulars pròpies i reforç de l'activitat assistencial (CAP i domicili).
 - Informació personalitzada: consells verbals i telefònics.
 - Col·laboració de CatSalut Respon.
 - Reorganització de les agendes i consells perquè la gent es desplaçi al CAP en les franges horàries de menys calor.
 - Comissió interna a l'equip de seguiment del POCS, assignant-hi personal de referència.
 - Potenciació de la teleassistència en malalts fràgils i ATDOM.
 - Col·laboració del gestor de casos en el control de pacients fràgils.
8. L'activitat del **061 CatSalut Respon** el 2021 va atendre **119** alertes i **91** incidents, que van afectar **96** persones. En **64 (70,33%) es van mobilitzar recursos** (metges a domicili o ambulància de qualsevol tipus) mentre que en la resta, **27 (29,67%)**, la consulta telefònica va resoldre el problema.
9. **Creu Roja** va fer un total de **87.001 trucades**, relacionades amb la prevenció dels efectes de la calor a Catalunya. D'aquestes, **64.312** han estat realitzades aprofitant les trucades a persones incloses en altres programes. Dins de la campanyes específiques *Onada de Calor* i *Agenda-Catalunya* s'han fet **22.689** trucades.
10. L'**ACM** va informar tots els ajuntaments i ens locals associats sobre la necessitat de disposar de plans locals específics en cas d'emergència per donar-hi una bona resposta mitjançant una carta i enllaços al web.
11. L'**FMC** va informar tots els ens locals associats a l'entitat (ajuntaments, consells comarcals, diputacions i EMD) sobre els plans d'actuació municipals i sobre el POCS 2021 mitjançant un correu electrònic i l'enllaç a l'espai de vigilància epidemiològica del web del Departament de Salut.

12. El **CSC** va fer difusió de la informació del POCS (document del Pla, material de la campanya, enllaç web, etc.) als seus centres associats (centres de salut i d'atenció a la dependència) a través dels canals habituals de difusió: correu electrònic, butlletí del CSC, web i Twitter des del moment en què s'activa la campanya.
13. La **Unió Catalana d'Hospitals**, durant tot el període d'activació del Pla, ha fet difusió de la informació i seguiment del Pla d'actuació per prevenir el efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS 2021) als centres del sector sanitari i social associats.
14. El **Departament de Salut** va posar a disposició dels professionals de la salut diferents **cartells informatius** a través del seu espai web a l'ASPCAT. Igualment, des de l'apartat de vídeo salut es van fer disponibles diferents **vídeos amb els consells bàsics (protegiu-vos de la calor i un estiu ben fresc)** per difondre'ls a centres sanitaris, ajuntaments, YouTube, etc. i poder-los divulgar des de diferents llocs públics: pantalles de metro, aeroport, etc. També es podien trobar al **web de l'ASPCAT**.
15. El **Departament de Treball, Afers socials i Famílies** durant l'estiu 2021 encara s'ha vist afectat en molts aspectes per la situació de pandèmia derivada de la COVID-19, fet que ha suposat un impacte en l'activitat preventiva i adaptar els programes i les activitats desenvolupades. Això s'ha vist reflectit en un menor nombre de visites als espais web de l'ICSSL.

La distribució de la informació Com prevenir els efectes de la calor a l'estiu entre la població treballadora s'ha adreçat principalment als sectors que estan més exposats a altes temperatures i, per tant, els més vulnerables a l'onada de calor. El nombre total de correus electrònics va ser de 103.292, dels quals 52.664 s'han tramès a empreses i 50.628, als col·lectius d'autònoms i autònomes. També va difondre consells i

recomanacions a tots els centres pertinents mitjançant el lloc web en els àmbit temàtics de gent gran i persones amb discapacitats.

16. El Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya durant l'estiu 2021 va fer difusió de la informació del POCS (document del Pla, material de la campanya, enllaç web, etc.) als col·legis de farmacèutics i aquests, al seu torn, a les farmàcies de Catalunya.

4 Annexos

Annex 1

Espai web de recomanacions i consells de prevenció per a aquells llocs de treball amb exposició a altes temperatures a l'estiu que s'agreugen davant l'onada de calor

La calor durant la jornada de treball a l'estiu

La calor durant la jornada de treball a l'estiu

Protegeix-te la pell de la radiació ultraviolada del sol
Excés de sol = cremades = càncer de pell

a la feina cap risc

Consells de prevenció:

- Cobria-te amb roba llarga i ampla per protegir la pell del sol.
- Protegeix-te el cap, la cara, les orelles i el coll, amb un barret d'ala ampla circular o lateral.
- Consulta la radiació UV.
- Beu aigua.
- Utilitza ulleres de sol amb protecció UV.
- Busca l'ombra: No et quedis al sol, sempre que sigui possible, durant els períodes amb més radiacions ultraviolades (10 am - 4 pm). Cal quedar-se a l'ombra durant els descansos.

UV INDEX:

BAIX	MODERAT	ALT	MOLT ALT	EXTREM						
UV INDEX 01	UV INDEX 02	UV INDEX 03	UV INDEX 04	UV INDEX 05	UV INDEX 06	UV INDEX 07	UV INDEX 08	UV INDEX 09	UV INDEX 10	UV INDEX 11+

Necessita protecció: cal mantenir-se a l'ombra durant les hores canviades del dia. Busca l'ombra. És responsable utilitzar mitjans de treball, protecció i vestimenta.

Destaquem

- Protegeix-te la pell de la radiació ultraviolada del sol
Infografia en català
- Protégete la piel de la radiación ultravioleta del sol
Infografía en castellano
- El treball i la calor: més prevenció a l'estiu
Quaderns de prevenció 2011 (higiene)
- El treball en ambients calorosos
Quaderns de prevenció (higiene)
- Full Monogràfic - Llocs de Treball
- Pla d'actuació per prevenir els efectes de l'onada de calor
Informació i consells per als ciutadans. Departament de Salut
- Peu de signatura de la campanya de calor 2020
Descarregueu-vos el peu de signatura de correu electrònic de la campanya de la calor 2020 i les instruccions per configurar-lo.

A la feina, protegeu-vos del sol i la calor i beveu aigua regularment

- Com pot afectar la calor a les persones treballadores?
- Consells bàsics per als treballadors i les treballadores
- Ocupacions fortament exposades
- Llicència Creative Commons

- Temperatures de risc
- Consells bàsics per a l'empresa
- Síntomes i primers auxilis

Annex 2

Novetat. Infografia per informar sobre algunes mesures per protegir la pell de la radiació ultraviolada del sol

Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa i Treball

a la feina cap risc

Protegeix-te la pell de la radiació ultraviolada del sol

Excés de sol = cremades = càncer de pell

- Cobreix-te amb roba llarga i ampla** per protegir la pell del sol
- Busca l'ombra.** No et quedis al sol, sempre que sigui possible, durant els períodes amb més radiacions ultraviolades (**10 am - 3 pm**). Cal quedar-se a l'ombra durant els descansos
- Protegeix-te el cap, la cara, les orelles i el coll,** amb un barret d'ala ampla circular o lateral
- Fes ús de protecció solar,** SPF 30 o més
- Hidrata't**
- Utilitza ulleres de sol** amb protecció UV
- Consulta la radiació UV**

Índex ultraviolat

	Baix		Moderat			Alt		Molt alt			Extrem
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	+11

Necessita protecció
Cal mantenir-se a l'ombra durant les hores centrals del dia i utilitzar roba de treball, protecció solar i barret

Necessita protecció extra
Evita sortir durant les hores centrals del dia. Busca l'ombra. És imprescindible utilitzar roba de treball, protecció solar i barret

Annex 3

Carta enviada als ajuntaments des de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques

Benvolgut/da alcalde/essa,

Un any més es posa en marxa el **Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS)**, una iniciativa de l'Agència de Salut Pública de Catalunya i CatSalut, del Departament de Salut amb la col·laboració d'altres organismes de la Generalitat i les entitats municipalistes.

En cas d'una situació d'onada de calor, el Centre de Coordinació Operativa de Catalunya (CECAT) activaria el Pla de protecció civil de Catalunya per onada de calor (PROCICAT) que, en el supòsit de desplegar-se totalment, requeriria actuacions i procediments dels municipis.

Des de l'ACM us recordem la informació respecte a aquestes actuacions i procediments, que els municipis haurien de tenir en compte en cas d'onada de calor. Trobareu material de suport i tota la informació al web [ASPCAT](#).

Rebeu una cordial salutació.

President de l'ACM

President de la Comissió de Salut de l'ACM

Annex 4

E-mail adreçat a tots els ajuntaments i ens locals adherits a l'FMC

Tema: Informació d'interès Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS)

Importància: Alta

Un any més es posa en marxa el Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS)

Des del dia 1 de juny i fins al 30 de setembre, el Departament de Salut (ASPCAT), conjuntament amb el Servei de Meteorològic de Catalunya, i amb la col·laboració d'altres organismes de la Generalitat, entitats municipalistes i entitats socials, han posat en marxa el Pla d'actuació per prevenir els efectes d'una possible onada de calor sobre la salut (POCS).

Us recordem que la informació respecte a les actuacions i procediments a portar a terme pels ens locals, així com la informació a la ciutadania (materials de suport), la trobareu als següents enllaços del Canal Salut:

L'ASPCAT no preveu canvis substancials al **Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut**, però us informarem puntualment de qualsevol actualització.

També podeu consultar els [consells d'autoprotecció del Departament d'Interior](#)

([annexar el pla d'actuació per prevenir els efectes de la calor sobre la salut 2021](#))